Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

24. september 2019*

Konkurents – Kartellikokkulepped – Standardsete ümbrike ja spetsiaalse trükiga ümbrike turg – ELTL artikli 101 rikkumise tuvastamise otsus – Osaline tühistamine põhjendamiskohustuse rikkumise tõttu – Muutmisotsus – Kokkuleppemenetlus – Trahvid – Põhisumma – Erakorraline kohandamine – Kogukäibest 10% ülempiir – Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõige 2 – *Ne bis in idem*-põhimõte – Õiguskindlus – Õiguspärane ootus – Võrdne kohtlemine – Karistuste kumuleerimine – Proportsionaalsus – Õiglus – Täielik pädevus

Kohtuasjas T-466/17,

Printeos, SA, asukoht Alcalá de Henares (Hispaania),

Printeos Cartera Industrial, SL, asukoht Alcalá de Henares,

Tompla Scandinavia AB, asukoht Stockholm (Rootsi),

Tompla France, asukoht Fleury-Mérogis (Prantsusmaa),

Tompla Druckerzeugnisse Vertriebs GmbH, asukoht Leonberg (Saksamaa),

esindajad: advokaadid H. Brokelmann ja P. Martínez-Lage Sobredo,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castilla Contreras, F. Jimeno Fernández ja C. Urraca Caviedes,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue, milles palutakse esimese võimalusena tühistada osaliselt komisjoni 16. juuni 2017. aasta otsus C(2017) 4112 final, millega muudetakse 10. detsembri 2014. aasta otsust C(2014) 9295 final [ELTL] artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum AT.39780 – Ümbrikud), ja teise võimalusena vähendada hagejatele määratud trahvi,

ÜLDKOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president M. van der Woude, kohtunikud S. Frimodt Nielsen, V. Kreuschitz (ettekandja), N. Półtorak ja E. Perillo,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 3. aprilli 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

I. Vaidluse taust

A. Haldusmenetlus, mille tulemusel tehti esialgne otsus

1 Euroopa Komisjon tuvastas oma 10. detsembri 2014. aasta otsuses C(2014) 9295 final [ELTL] artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum AT.39780 – Ümbrikud) (edaspidi „esialgne otsus“), et muu hulgas on hagejad Printeos SA, Tompla Sobre Exprés SL, kellest sai Printeos Cartera Industrial SL, Tompla Scandinavia AB, Tompla France ja Tompla Druckerzeugnisse Vertriebs GmbH rikkunud ELTL artiklit 101 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artiklit 53, kuna nad osalesid perioodil 8. oktoobrist 2003 kuni 22. aprillini 2008 kartellikokkuleppes, mis sõlmiti ja mida täideti standardsete ümbrike ja spetsiaalse trükiga ümbrike Euroopa turul, sealhulgas Taanis, Saksamaal, Prantsusmaal, Rootsis, Ühendkuningriigis ja Norras. Selle kartelli ese oli müügihindade koordineerimine, klientide jagamine ja tundliku äriteabe vahetamine. Lisaks hagejatele osalesid kartellikokkuleppes kontsern Bong (edaspidi „Bong“), kontsernid GPV France SAS ja Heritage Envelopes Ltd (edaspidi „GPV“), kontsern Holdham SA (edaspidi „Hamelin“) ja kontsern Mayer-Kuvert (edaspidi „Mayer-Kuvert“), kes olid samuti esialgse otsuse adressaadid.

2 Esialgne otsus tehti kokkuleppemenetluses, mis viidi läbi vastavalt komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL artiklite 101 ja 102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), artiklile 10a ja komisjoni teatisele, mis käsitleb kokkuleppemenetluse läbiviimist kartellidega seotud otsuste puhul, mis on võetud vastu vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklitele 7 ja 23 (ELT 2008, C 167, lk 1; edaspidi „kokkuleppemenetluse teatis“).

3 Tuvastatud rikkumist arvestades (esialgse otsuse artikli 1 lõige 5) määras komisjon hagejatele solidaarselt tasumisele kuuluva trahvi summas 4 729 000 eurot (esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkt e).

4 Haldusmenetlust, mille tulemusena esialgne otsus tehti, alustas komisjon omal algatusel anonüümse informaatori poolt talle edastatud teabe ja dokumentide alusel. 14. septembril 2010 viis komisjon nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL artiklites 101 ja 102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 8/2, lk 205) artikli 20 lõike 4 alusel läbi kontrollid hagejate ja teiste kartellikokkuleppes osalenud äriühingute ruumides Taanis, Hispaanias, Prantsusmaal ja Rootsis. 1. oktoobril 2010 ja 31. jaanuaril 2011 järgnesid täiendavad kontrollid Saksamaal (esialgse otsuse põhjendus 16).

5 22. oktoobril 2010 esitasid hagejad komisjonile leebema kohtlemise taotluse komisjoni teatise alusel, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (ELT 2006, C 298, lk 17, edaspidi „koostööteatis“) (esialgse otsuse põhjendus 17), ning sarnase taotluse Hispaania konkurentsiametile (Comisión Nacional de la Competencia, mis hiljem nimetati ümber Comisión Nacional de los Mercados y la Competenciaks; edaspidi „CNC“).

6 CNC algatas 15. märtsil 2011 menetluse, et uurida ELTL artikli 101 ja analoogsete Hispaania konkurentsiõiguse normide rikkumist, mille pani muu hulgas toime Tompla Sobre Exprés, kaasa arvatud tema Hispaania tütarettevõtjad, ainult paberümbrike Hispaania turul (juhtum S/0316/10 – Sobres de papel (paberümbrikud)). Sellega seoses ei rahuldanud komisjon hagejate taotlust kasutada

oma õigust algatada määruse nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 alusel menetlus ja jätta CNC ilma tema pädevusest kohaldada ELTL artiklit 101. Selle menetluse tulemusel tegi CNC 25. märtsil 2013 otsuse, millega määras nendele äriühingutele trahvi kogusummas 10 141 530 eurot Hispaania turul perioodil 1977–2010 kartellikokkulepetes osalemise eest, mille ese oli hindade kindlaksmääramine ning Hispaania ametiasutuse väljakuulutatud niisuguste hangete jaotamine, mis puudutasid Euroopa, liikmesriigi ja kohalike valimiste ning referendumite jaoks kasutatavate eeltrükitud ümbrike tarneid, suurklientidele suunatud äriotstarbel kasutatavate eeltrükitud ümbrike pakkumise jagamine, ilma trükita ümbrike hindade kindlaksmääramine ja tehnoloogia piiramine. Audiencia Nacional, Sala de lo Contencioso (üleriigiline kohus, halduskolleegium, Hispaania) tühistas muu hulgas esimese hageja esitatud hagi alusel selle otsuse osas, milles oli kindlaks määratud trahvisumma, ning saatis kohtuasja tagasi CNC-le, et viimane määraks nimetatud summa uuesti kindlaks vastavalt kohaldatavatele õiguspärastele kriteeriumidele.

7 Kuna kõik puudutatud isikud väljendasid huvi kokkuleppe sõlmimise arutelus osalemise vastu, algatas komisjon 10. detsembril 2013 määruse nr 773/2004 artiklis 10a ette nähtud menetluse, mille raames ta korraldas iga isikuga kahepoolse kohtumise (esialgse otsuse põhjendused 19 ja 20).

8 21. jaanuari 2014. aasta kohtumisel esitas komisjon hagejatele ülevaate kartellikokkuleppest, sealhulgas tema valduses olevate tõendite analüüsi.

9 Hagejad edastasid 24. veebruaril 2014 mitteametliku dokumendi, niinimetatud *non paper*'i, milles nad palusid komisjonil võtta trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse esiteks CNC määratud trahvi, kuna see võrdus juba 10 protsendiga nende 2012. aasta kogukäibest, teiseks asjaolu, et nad moodustasid „ainutoote" kontserni, see tähendab tootsid ainult ühte toodet, ja kolmandaks suuniste määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2, edaspidi „suunised") punkti 37, mis lubab komisjonil konkreetse juhtumi eripäradest tingituna loobuda trahvide määramise üldmeetodist või nende suuniste punktis 21 sätestatud piiridest.

10 Teise kohtumise asemel esitas komisjon hagejate nõusolekul 17. juuni 2014. aasta kirjaga ülevaate trahvisumma määramisel arvessevõetavatest peamistest kriteeriumidest, nagu hagejate müügitulu 2007. aastal, milleks oli 143 316 000 eurot, ja nende käive 2013. aastal, milleks oli 121 728 000 eurot, nende rikkumises osalemise kestus jne. Hagejad vastasid 18. juuni 2014. aasta kirjaga, milles nad kinnitasid komisjoni poolt aluseks võetud müügitulu ja käibe õigsust ning märkisid, et nad ei esita selles osas muid sisulisi seisukohti.

11 24. oktoobri 2014. aasta kohtumisel teavitas komisjon hagejaid trahvi arvutamise meetodist ja kriteeriumidest, nimelt esiteks müügitulu osakaalust (15%) (143 316 000 eurot 2007. aastal), mida kasutatakse trahvi põhisumma kindlaksmääramisel, teiseks hagejate toime pandud rikkumise kestusest (neli aastat ja kuus kuud), kolmandaks 15-protsendilisest lisasummast, neljandaks kergendavate ja raskendavate asjaolude puudumisest, viiendaks kordaja kohaldamata jätmisest, kuuendaks maksimaalsest lubatud trahvist summas 12 171 800 eurot (10% hagejate 2013. aasta kogukäibest), seitsmendaks trahvi erakorralisest vähendamisest suuniste punkti 37 alusel juhtumi eripäraste asjaolude tõttu, sealhulgas asjaolu tõttu, et kartellikokkuleppe kõigi osaliste trahvi põhisumma ületas määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud 10% ülempiiri, kaheksandaks trahvi täiendavast vähendamisest põhjusel, et hagejate kontsern oli „ainutoote" tootja, üheksandaks võimatusest vähendada trahvi seetõttu, et CNC oli juba trahvi määranud, kuna viimase poolt uuritud kartellikokkulepe erines komisjoni uuritust ning selle eest tuli määrata eraldi karistus kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega, mis erinesid komisjoni kohaldatavatest, kümnendaks kavandatavast trahvi 50-protsendilisest vähendamisest koostööteatise punktide 24 ja 25 alusel, üheteistkümnendaks kavandatavast trahvi 10-protsendilisest vähendamisest kokkuleppemenetluse teatise punkti 32 alusel ja lõpuks trahvisumma vahemikust 4 610 000–4 848 000 eurot, kusjuures hagejatel tuli oma kokkuleppe sõlmimise ettepanekus nõustuda maksimaalse summaga.

12 7. novembril 2014 esitasid hagejad oma kokkuleppe sõlmimise ettepaneku, nõustudes komisjoni poolt aluseks võetud müügitulu ja käibega ning ka trahvi maksimaalse summaga 4 848 000 eurot.

13 Komisjon võttis vastuväiteteatise vastu 18. novembril 2014.

14 20. novembril 2014 kinnitasid hagejad vastavalt kokkuleppemenetluse teatise punktile 26, et vastuväiteteatis vastab nende kokkuleppe sõlmimise ettepaneku sisule ja et nad jätkavad osalemist kokkuleppemenetluses.

15 Määratud trahvide arvutamisel määras komisjon esialgses otsuses kindlaks iga asjasse puutuva ettevõtja põhisumma (esialgse otsuse põhjendused 71–84), nagu see on kokku võetud järgmises tabelis:

Äriühing	Müügiväärtus eurodes	Raskus-koefitsient	Kestus	Lisasumma %	Põhisumma eurodes
Bong	140 000 000	15	4,5	15	115 500 000
[…] GPV	125 086 629	15	4,5	15	103 196 000
Hamelin	185 521 000	15	4,416	15	150 717 000
Mayer-Kuvert	70 023 181	15	4,5	15	57 769 000
Printeos […]	143 316 000	15	4,5	15	118 235 000

16 Lisaks märkis komisjon esialgse otsuse põhjendustes 85–87, et põhisummasid ei tule kohandada suuniste punktide 28 ja 29 alusel, v.a Mayer-Kuverti puhul, kelle trahvi vähendatakse 10% piiratud osalemise tõttu rikkumises.

17 Pealkirja „Põhisummade kohandamine“ all märkis komisjon, et kuna asjasse puutuvatest ettevõtjatest enamiku müük toimus ühel ainsal turul, kus nad olid osalenud kartellikokkuleppes mitme aasta vältel, võisid praktikas kõik trahvid ulatuda kogukäibest 10% ülempiirini ja et selle ülempiiri kohaldamine on pigem reegel kui erand (vaidlustatud otsuse põhjendus 88). Komisjon tuletas meelde Üldkohtu praktikat, milles täheldatakse, et niisugune lähenemine võib olla kahtlustäratav põhimõtte seisukohast, et karistus peaks olema otseselt seotud rikkumise ja selle toimepanijaga, sest see võib teatud tingimustes viia olukorrani, kus mis tahes eristamine rikkumise raskuse või kergendavate asjaolude alusel ei saa enam mõjutada trahvisummat (16. juuni 2011. aasta kohtuotsus Putters International *vs.* komisjon, T-211/08, EU:T:2011:289, punkt 75). Arvestades käesoleva kohtuasja eripäraseid asjaolusid, pidas komisjon kohaseks kasutada oma kaalutlusõigust ja kohaldada suuniste punkti 37, võimaldades tal eirata suuniste meetodit (esialgse otsuse põhjendused 89 ja 90).

18 Esialgse otsuse põhjendused 91 ja 92 on sõnastud järgmiselt:

„(91) Käesoleval juhul on põhisumma kohandatud viisil, mis võtab arvesse kartelli esemeks oleva toote müügiväärtust, võrreldes kogukäibega, ning poolte erinevusi vastavalt nende individuaalsele osalemisele rikkumises. Kogumis määratakse trahvid tasemele, mis on rikkumisega proportsionaalne ja millel on piisavalt hoiatav mõju.

(92) Seetõttu vähendatakse kõigile rikkujatele arvutatud trahve. Arvestades käesoleva juhtumi eripäraseid asjaolusid ja seda, et kõik osalised tegelesid erinevas, kuid siiski suures ulatuses standardsete ümbrike ja spetsiaalse trükiga ümbrike müügiga, tehakse ettepanek vähendada GPV rikkumise eest määratavat trahvi 98%, Tompla trahvi 90%, Bongi ja Mayer-Kuverti trahvi 88% ning Hamelini trahvi 85%.“ [mitteametlik tõlge]

19 Põhisummade niisuguse kohanduse tulemuse võib kokku võtta järgmiselt (vt ka vaidlustatud otsuse põhjenduses 93 esitatud tabel):

Äriühing	Põhisumma enne kohandust eurodes	Vähendamise %	Põhisumma pärast kohandust eurodes
Bong	115 500 500	88	13 860 000
GPV	103 196 000	98	2 063 920
Hamelin	150 717 000	85	22 607 550
Mayer-Kuvert	57 769 000	88	6 932 280
Printeos	118 235 000	90	11 823 500

20 Komisjon vähendas ka hagejate trahvi täiendavalt 50% koostööteatise alusel ja 10% kokkuleppemenetluse teatise punkti 32 alusel (vaidlustatud otsuse põhjendused 99, 102 ja 103). Samade asjasse puutuvate normide alusel vähendati Hamelini ja Mayer-Kuverti trahve vastavalt 25% ja 10% (koostöö) ning 10% (kokkuleppemenetlus) (esialgse otsuse põhjendused 100–103).

21 Viimaks tuleneb esialgse otsuse põhjendustest 104–108 pealkirja „Maksevõime“ all, et suuniste punkti 35 alusel Bongi ja Hamelini esitatud põhjendatud taotlustele tuginedes vähendas komisjon nende trahve vastavalt 3 118 000 euro ja 4 996 000 euroni. Hagejad sarnast taotlust komisjonile ei esitanud ja nende trahvi selle punkti alusel ka ei vähendatud.

B. Kohtuotsus kohtuasjas T-95/15

22 Pärast seda, kui hagejad olid esitanud ELTL artiklil 263 põhineva hagi, nõudes esimese võimalusena esialgse otsuse osalist tühistamist, tühistas Üldkohus 13. detsembri 2016. aasta otsusega Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e põhjendusel, et see on puudulikult põhjendatud ELTL artikli 296 teise lõigu tähenduses (13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon, T-95/15, EU:T:2016:722, punktid 57 ja 58 ning resolutsiooni punkt 1).

23 Seda tühistamist toetavad kaalutlused on esitatud 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) punktides 45–56.

24 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) on muutunud lõplikuks.

C. Kohtuotsus kohtuasjas T-201/17

25 Pärast seda, kui esimene hageja oli esitanud uue hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 31. märtsil 2017 ja mille ese oli esimese võimalusena ELTL artikli 268 alusel esitatud nõue hüvitada kahju, mis tekkis komisjoni keeldumise tõttu maksta talle esialgse otsuse tühistamise järel tagasi makstud trahvi põhisummalt viivitusintressi, kohustas Üldkohus 12. veebruari 2019. aasta otsusega Printeos *vs.* komisjon (T-201/17, edasi kaevatud, EU:T:2019:81) Euroopa Liitu, keda esindas komisjon, hüvitama esimesele hagejale tekitatud kahju, makstes talle 184 592,95 eurot, millele lisandub viivitusintress. Komisjon esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse, mis registreeriti numbri C-301/19 P all.

D. Haldusmenetluse taasavamine ja vaidlustatud otsuse tegemine

26 Pärast 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsust Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) saatis komisjon 29. märtsil 2017 hagejatele kirja, milles teavitas neid oma kavatsusest teha uus otsus, millega määrata neile sama trahvisumma kui esialgses otsuses, täpsustades samas asjaomastele ettevõtjatele määratud trahvide arvutamisel arvesse võetud kriteeriume, eelkõige suuniste punkti 37 alusel järgitud metoodikat. Samuti palus ta hagejatel esitada oma seisukohad kolme nädala jooksul alates nimetatud kirja kättesaamisest.

27 17. aprilli 2017. aasta kirjas esitasid hagejad oma seisukohad, väites, et uue otsuse tegemine oli vastuolus *ne bis in idem*-põhimõttega, kuna esialgse otsuse tühistamine 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsusega Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) ei ole puhtalt menetluslik ja kuna see otsus rikkus ka nende põhiõigust heale haldusele, mis on ette nähtud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 41. Hagejad leidsid lisaks, et ettenähtud trahv oli nende suhtes diskrimineeriv ja et vastavalt 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsusele Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 11) pidi komisjon õiglusest tulenevalt arvesse võtma neile CNC 25. märtsi 2013. aasta otsusega määratud trahvi.

28 Komisjon määras 16. juuni 2017. aasta otsusega C(2017) 4112 final, millega muudeti esialgset otsust (edaspidi „vaidlustatud otsus“) ainult hagejate suhtes, neile solidaarselt 4 729 000 euro suuruse trahvi (nimetatud otsuse artiklid 1 ja 3 ning põhjendused 8 ja 9).

29 Esiteks on vaidlustatud otsuse põhjenduses 7 märgitud, et esialgse otsuse osalisel tühistamisel on Üldkohtu puuduliku põhjenduse tõttu üksnes menetluslik ulatus. Seega ei saa seda tühistamist pidada õigeksmõistmiseks harta artikli 50 tähenduses (15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punktid 59–63 ja 693–695) ning komisjonil oli õigus jätkata haldusmenetlust punktist, milles õigusvastasus tekkis (9. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Lucchini *vs.* komisjon, T-91/10, EU:T:2014:1033, punkt 173, ning 9. detsembri 2014. aasta kohtuotsus SP *vs.* komisjon, T-472/09 ja T-55/10, EU:T:2014:1040, punkt 277).

30 Teiseks on vaidlustatud otsuse põhjenduses 8 täpsustatud, et see otsus „annab täiendavat teavet kasutatud metoodika ja asjaolude kohta, mida komisjon võttis arvesse, et määrata kindlaks ja kohandada trahvi põhisummasid, nagu on märgitud [esialgse] otsuse põhjendustes 88–93“. [mitteametlik tõlge]

31 Kolmandaks selgitab komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 10–22 trahvide põhisummade „kohanduste“ metoodikat ja põhjuseid vastavalt suuniste punktile 37, mis on aluseks esialgse otsuse põhjendustele 88–95.

32 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 14 märgib komisjon, et ta võttis igale asjaomasele ettevõtjale trahvi põhisummat määrates arvesse minimaalselt vajalikku vähendamist alla 10% ülempiiri, tagades seejuures, et kohandatud põhisumma peegeldab nende kartellis osalemise võrreldavust. Lisaks on täpsustatud, et kõikide asjaomaste ettevõtjate põhisumma ühetaoline vähendamine tooks kaasa olukorra, kus igaüks neist saaks põhjendamatult kasu ettevõtja, kelle põhisumma ületas seda ülempiiri kõige enam ehk GPV, põhisumma minimaalselt vajalikust vähendamisest alla 10% ülempiiri, mistõttu ei kajastaks trahvid nende rikkumise raskust ega tagaks piisavalt hoiatavat mõju.

33 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 15 on märgitud, et kõigepealt kohandas komisjon iga asjaomase ettevõtja põhisummat, võttes arvesse kartelli esemeks oleva toote müügiväärtuse osa kogukäibest (edaspidi „toote ja käibe suhtarv“). Nende esialgses otsuses tehtud kohanduste eesmärk oli aga ka tagada, et kohandatud trahvid vastaksid kogu rikkumise raskusele, moonutamata samas asjaomaste ettevõtjate põhisumma osakaalu, mis vastas nende võrreldavale osalemisele kartellikokkuleppes. Metoodika neil elementidel oli mõju iga asjaomase ettevõtja individuaalsetele vähendamistele.

34 Vaidlustatud otsuse põhjenduse 16 kohaselt võeti esialgses otsuses arvesse iga asjaomase ettevõtja toote ja käibe suhtarvu ning arvutati ümbrike müügi kogukäibe suhtarv 2012. aasta kogukäivet arvestades. Kõige suurema toote ja käibe suhtarvuga ettevõtja sai kasu suurimast toote ja käibe vähendamisest või vähemalt võrdselt kõige väiksema toote ja käibe suhtarvuga ettevõtjaga. Tabelis A esitatud suhtarvud näitavad, et kõik ettevõtjad, väljaarvatud Hamelin, esitasid väga suured toote ja käibe suhtarvud. Pärast ümbrike tootmise vahendite müüki, ei näidanud Hamelin aga 2012. aastal kartelli esemeks oleva toote müüki, mistõttu tema toote ja käibe suhtarvu hinnati, võrreldes tema 2012. aasta käivet ja kartelli esemeks oleva toote müüki tema endise tütarettevõtja poolt.

35 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 17 on märgitud, et GPV-le antud 98-protsendiline vähendamine oli vajalik, et tema käive jääks alla 10% ülempiiri. Kuivõrd GPV toote ja käibe suhtarv oli kõige suurem, oleksid teised ettevõtjad saanud kasu väiksematest vähendamistest, mis määrati individuaalselt ja mis vastasid nende toote ja käibe suhtarvudele ning neile määratud põhisummade osakaalule.

36 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 18 on täpsustatud, et lihtne toote ja käibe suhtarvul põhinev lineaarne vähendamine oleks kaasa toonud põhjendamatud tulemused ja moonutanud põhisummade osakaalu. Vastavalt sellele lähenemisele oleks (76% suuruse käibega) Mayer-Kuverti põhisumma näiteks olnud suurem kui (90% toote ja käibe suhtarvuga) hagejate kohandatud põhisumma, samas kui enne kohandamist oli nende põhisumma rohkem kui kaks korda suurem Mayer-Kuverti omast. Esialgses otsuses kasutatud metoodika eesmärk on seega õiglusest tulenevalt taastada tasakaal kohandatud põhisummade vahel, kehtestades individuaalsed vähendamised, mis kajastavad lisaks toote ja käibe suhtarvudele ka asjaomaste ettevõtjate individuaalse osalemise võrreldavust nii, nagu see tuleneb kohandamata põhisummadest.

37 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 19 märkis komisjon, et oli arvestanud, et isegi kui Hamelini toote ja käibe suhtarv on märkimisväärselt väiksem kui teistel ettevõtjatel, oli vaja vähendada ka talle määratud trahvi, võtmaks arvesse asjaolu, et tema roll kartellikokkuleppes sarnanes nende ettevõtjate rollile. Võttes arvesse tema toote ja käibe suhtarvu, oli Hamelini põhisumma vähendamine kõigi teiste ettevõtjatega võrreldes kõige väiksem.

38 Vaidlustatud otsuse põhjendusest 20 tuleneb, et kui komisjon ei oleks võtnud arvesse selle meetodi teist etappi ja oleks vähendamisel tuginenud üksnes asjaomaste ettevõtjate toote ja käibe suhtarvule, ei oleks Hamelin vähendamisest kasu saanud ja tema põhisumma oleks olnud umbes 1275% suurem kui hagejate kohandatud põhisumma, kuigi Hamelini müügiväärtus oli hagejate omast üksnes 30% suurem.

39 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 21 on järeldatud, et valitud meetodi ja määratud vähendamise tulemusel vastab Hamelinile määratud trahvi põhisumma tema võrreldavale osalemisele kartellikokkuleppes, rikkumise raskusele ja kestusele ning on piisavalt hoiatava mõjuga.

40 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 22 esitatud tabel A vastab sisuliselt sellele, mis on esitatud 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) punktis 50, lisades sellele lisatulba, milles esitatakse asjaomaste ettevõtjate 2012. aasta toote ja käibe suhtarvud (vt eespool punkt 34.)

Äriühing	[müügitulu eurodes] (2007)	Raskuskoefitsient	Kestus (aastates)	Lisasumma	Põhisumma (eurodes)	Toote ja käibe suhtarv	Kohandamine/ Vähendamine	Kohandatud põhisumma
[…] GPV	125 086 629	15%	4,5	15%	103 196 000	93%	0,98	2 063 920
[Printeos]	143 316 000	15%	4,5	15%	118 235 000	90%	0,90	11 823 500

Bong	140 000 000	15%	4,5	15%	115 500 000	80%	0,88	13 860 000
Mayer-Kuvert	70 023 181	15%	4,5	15%	57 769 000	76%	0,88	6 932 280
Hamelin	185 521 000	15%	4,416	15%	150 717 000	17%	0,85	22 607 550

41 Vaidlustatud otsuse põhjenduse 23 kohaselt ei mõjuta 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs*. komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) esialgses otsuses järgitud trahvide kindlaksmääramise meetodi muid etappe, mistõttu neid vaidlustatud otsuses uuesti ei selgitata. Võttes siiski arvesse hagejate 17. aprilli 2017. aasta kirjas esitatud taotlust võtta arvesse CNC määratud trahvi, annab komisjon sellele vastuse selle otsuse põhjendustes 46–55.

42 Neljandaks on vaidlustatud otsuse põhjendustes 46–55 täpsustatud põhjused, miks komisjon lükkab nimetatud taotluse tagasi, tuletades meelde, et esialgse otsuse tegemiseni viinud menetluses andis ta juba hagejatele teada, et ta ei pea vajalikuks ega asjakohaseks võtta arvesse CNC määratud trahvi. Sellega seoses tugineb komisjon eelkõige omaenda otsustuspraktikale (komisjoni 2. augusti 1989. aasta otsus 89/515/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 85 menetluse kohaldamise kohta (IV/31.553 – keevitusvõrgud) (ELT 1989, L 260, lk 1)) ja 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsusele Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4).

43 Viiendaks lükkab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 58, mis puudutab trahvi põhisumma kohandamist suuniste punkti 37 alusel, tagasi hagejate 17. aprilli 2017. aasta kirjas esitatud argumendi, mille kohaselt on esiteks põhisummade vähendamised nende suhtes diskrimineerivad ja teiseks oleks nende trahvi tulnud nende toote ja käibe suhtarvu nõuetekohaseks kajastamiseks vähendada 95,3671%.

44 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 59 märgib komisjon vastuseks hagejate argumendile, mille kohaselt kogukäibest 10% ülempiirist on ilmsed lahknevused, sisuliselt seda, et vähendusi ei nähtud ette tasemel, mis tagaks, et kohandatud põhisummade ja kogukäivete vaheline suhe oleks kõigi asjaomaste ettevõtjate puhul sama. Komisjoni hinnangul ei ole väljakujunenud kohtupraktika alusel võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtetega vastuolus asjaolu, et ühele ettevõtjale määratakse tänu trahvi põhisumma arvutamise meetodi kohaldamisele trahv, mis vastab tema aastasest kogukäibest suuremale protsendile, kui vastavalt igale teisele ettevõtjale määratud trahvi protsent.

II. Menetlus ja poolte seisukohad

45 Hagejad esitasid käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 27. juulil 2017.

46 Kolmanda koja ettepanekul otsustas Üldkohus oma kodukorra artikli 28 alusel suunata kohtuasja laiendatud kohtukoosseisule.

47 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (kolmas koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa ja esitas kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames komisjonile kirjaliku küsimuse, mis puudutas GPV toote ja käibe suhtarvu kindlaksmääramist. Komisjon vastas sellele küsimusele määratud tähtaja jooksul.

48 Poolte suulised seiskohad ja vastused Üldkohtu suuliselt esitatud küsimustele kuulati ära 3. aprilli 2019. aasta kohtuistungil.

49 Hagejad paluvad Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– teise võimalusena vähendada vaidlustatud otsuse artiklis 1 kehtestatud trahvi summat trahvi põhisumma 95,3671-protsendilise vähendamisega esiteks vastavalt suuniste punktile 37 ja teiseks trahvisumma täiendava vähemalt 33-protsendilise vähendamisega pärast trahvi vähendamist koostööteatise ja kokkuleppemenetluse teatise alusel;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

50 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejatelt.

III. Õiguslik käsitlus

A. Esimene väide, et on rikutud õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja ne bis in idem-põhimõtteid

51 Hagejad vaidlevad vastu sellele, et esialgse otsuse osaline tühistamine 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsusega Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) on menetluslik nagu olukordades kohtuasjades, milles tehti 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582) või 27. juuni 2012. aasta kohtuotsus Bolloré *vs.* komisjon (T-372/10, EU:T:2012:325). Selle otsuse rikkumised on nii rasked, et neid saab vaid pidada sisulisteks. Lisaks on esialgse otsuse põhjendamata jätmine nii raske, et seda ei saa pidada pelgaks vormiveaks. Nagu nähtub 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) punktidest 53–55, pidi Üldkohus kohtuasjas T-95/15 toimunud istungil meelde tuletama oma kohustust analüüsida omal algatusel põhjenduste piisavust, mis märgiti ka kohtuistungi protokolli. Lisaks oli põhjendamiskohustus suur harta artikli 41 lõike 2 punktiga c tagatud põhiõiguse raames, mistõttu ei kehti alates selle jõustumisest varasem kohtupraktika, milles põhjendamata jätmist peetakse pelgaks vormiveaks.

52 Hagejate sõnul on esialgses otsuses tehtud ka teine sisuline viga ehk võimu on kuritarvitatud, millele on viidatud kohtuasja T-95/15 repliigis, sest komisjon esitas teadlikult ebatäpsed asjaolud, et põhjendada trahvide põhisummade kohandamist. Nimelt, kuigi esialgse otsuse põhjenduses 92 oli märgitud, et „kõik osalised tegelesid erinevas, kuid siiski suures ulatuses standardsete ümbrike ja spetsiaalse trükiga ümbrike müügiga“, mööndi vaidlustatud otsuse põhjenduses 16, et Hamelin ei olnud „ainutoote“ ettevõtja. Siiski omistati vaidlustatud otsuse põhjenduses 22 esitatud tabelis A Hamelinile „ainutoote“ suhtarv 17%, mis oli esialgse otsuse tegemisel tegelikult 0%, sest tema ümbrikute tootmise vahendite võõrandamise tõttu 2010. aastal ei müünud ta ühtegi toodet 2012. aastal, mis on „ainutoote“ määra kindlaksmääramisel asjasse puutuv aasta. Seda võimu kuritarvitamist kinnitab muu hulgas 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) punkt 54, tunnistades, et esialgse otsuse arutluskäik oli tõega vastuolus.

53 Esialgse otsuse nende sisuliste rikkumiste raskus, mida ei ole võimalik parandada, takistab komisjonil nimetatud otsuses juba määratud karistust uuesti määrata. See lähenemine oleks vastuolus esialgse otsuse lõpliku laadiga, mille järeldust rikkumise olemasolu kohta ei ole vaidlustatud, ning see rikuks *ne bis in idem*-põhimõtet harta artikli 50 tähenduses, nagu see on kohaldatav konkurentsiõiguse valdkonna menetlustele. Nimelt lisati vaidlustatud otsus ilma sellega esialgset otsust asendamata esialgsele otsusele, mis on muutunud lõplikuks selle vaidlustamata osas. Selle lõpliku laadiga oleks vastuolus uue asendava otsuse tegemine, millega ilma õigusliku aluseta muudetaks või täiendataks tühistamata ja jõustunud lõplikku otsust.

54 Vaidlustatud otsus on vastuolus ka õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtetega. Erinevalt eelkõige olukorrast kohtuasjas, milles tehti 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582), milles esimene otsus tühistati täielikult, piirdus 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e tühistamisega, mistõttu on selle ülejäänud osad muutunud lõplikuks. Kuna aga määruses nr 1/2003 puudub selles osas sarnaselt artikli 9 lõikes 2 sätestatuga õiguslik alus, siis rikub lõpliku otsuse muutmine eespool nimetatud üldpõhimõtteid. Isegi vaidlustatud otsusest ei ilmne selgelt, kas vaidlustatud otsus puudutab „muutmist“ kui sellist, nagu see on märgitud selle pealkirjas, „otsuse uuesti tegemist“ (põhjendus 7) või „asendamist“ (resolutsiooni artikkel 1), kuigi uut põhjendust peetakse pigem esialgsele otsusele lisatuks kui sellega eelmise põhjenduse asendamiseks. Igal juhul ei tule õigusliku aluse puudumisel muuta esialgset ja lõplikku otsust, lisades sellele vaidlustatud otsuses „täiendavat teavet“. Hagejad täpsustavad, et 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582) ei tunnustanud „komisjoni võimalust põhjendada põhjalikumalt trahvi arvutamist“ või „parandada“ sisulist viga, vaid üksnes võimalust taasalustada menetlust eesmärgiga parandada tühistatud otsuse vormi- või menetlusvead, millega ei ole tegu käesoleval juhul, arvestades toimepandud võimukuritarvitamise raskust.

55 Komisjon palub esimese väite põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

56 Esiteks tuleb märkida, et kui Üldkohus tühistab institutsioonide akti, on viimased ELTL artikli 266 alusel kohustatud võtma meetmed tühistava kohtuotsuse täitmiseks. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et selle kohustuse täitmiseks ei pea need institutsioonid järgima mitte üksnes tühistava kohtuotsuse resolutsiooni, vaid ka selle põhjendusi, mis viisid otsuse tegemiseni ja mis kujutavad endast otsuse alust selles mõttes, et need on resolutsiooni täpse tähenduse mõistmiseks möödapääsmatud. Põhjendused näitavad nimelt ühelt poolt seda, milline säte tunnistati õigusvastaseks, ja teiselt poolt resolutsioonis tuvastatud õigusnormi rikkumise põhjuseid, ning et asjaomane institutsioon peab neid arvestama tühistatud akti asendamisel. Liidu akti tühistamine ei mõjuta aga tingimata selle ettevalmistavaid akte ega too tingimata kaasa selle akti vastuvõtmisele eelnenud menetluse tühistamist, olenemata tühistamisotsuse põhjendustest, kas sisulistest või menetluslikest. Järelikult võivad nimetatud institutsioonid – välja arvatud juhul, kui tuvastatud rikkumine toob endaga kaasa kogu menetluse tühisuse – eelmist tühistatud või kehtetuks tunnistatud akti asendava uue akti vastuvõtmiseks taasalustada menetlust selles etapis, milles rikkumine toimus, ilma et menetluse taasalustamise instituut oleks sõnaselgelt ette nähtud kohaldatavas õigusnormis, võimaldamaks tühistatud akti autoriks oleval institutsioonil seda taasalustada (vt selle kohta 7. novembri 2013. aasta kohtuotsus Itaalia *vs.* komisjon, C-587/12 P, EU:C:2013:721, punkt 12, ning 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus CM Eurologistik ja GLS, C-283/14 ja C-284/14, EU:C:2016:57, punktid 48–52 ja seal viidatud kohtupraktika).

57 Neid põhimõtteid kohaldatakse *mutatis mutandis* konkurentsiõiguse valdkonnas, kui liidu kohus tühistab otsuse õigusnormi rikkumise tõttu, ilma et ta teeks ise sisulise otsuse rikkumise ja karistuse kohta (vt selle kohta 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punktid 72, 73 ja 693).

58 Teiseks on oluline meeles pidada, et Euroopa Kohus on samuti leidnud, et sellises olukorras, nagu on kõne all käesolevas kohtuasjas, kui vaidlustatud otsuse tühistamine tugineb menetlusnormi rikkumisele nagu põhjenduse puudulikkus ja liidu kohus ei kasutanud oma täielikku pädevust, et muuta määratud trahvi, ei takista *ne bis in idem*-põhimõte komisjonil teha uut otsust, millega määratakse hagejale trahv. Selle põhimõtte kohaldamise eelduseks on see, et on tehtud sisuline otsus õigusrikkumise kohta või on kontrollitud sellele antud hinnangu õiguspärasust. Seega keelab *ne bis in idem*-põhimõte üksnes rikkumise sisulise õigsuse uue hindamise, mille tagajärg oleks kas esimesele karistusele lisanduva teise karistuse kehtestamine juhul, kui vastutus on uus, või esimese sanktsiooni

kehtestamine juhul, kui teise otsusega kehtestatakse esimese otsusega tagasi lükatud vastutus. Samas ei ole *ne bis in idem*-põhimõttega iseenesest vastuolus menetluse taasalgatamine sama konkurentsi piirava käitumise suhtes, kui esimene otsus tühistati vormilistel põhjustel, ilma et etteheidetud faktilisi asjaolusid oleks sisuliselt kontrollitud, kuna tühistamisotsus ei tähenda sellises olukorras „õigeksmõistmist" õiguskaitse asjades sellele mõistele antud tähenduses. Sellisel juhul ei lisandu uue otsusega kehtestatud karistused tühistatud otsusega määratud karistustele, vaid asendavad neid (vt selle kohta 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punktid 60–62 ja 693–695).

59 Üldkohus leiab, et ei ole mingit põhjust, mis õigustaks erinevat lähenemist juhul, kui puuduliku põhjenduse tõttu tühistatakse trahviotsus üksnes põhjusel, et see otsus tehti kokkuleppemenetluses. Lisaks, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, tuleb eespool punktides 56–58 nimetatud kohtupraktikast tulenevaid põhimõtteid *mutatis mutandis* kohaldada juhul, kui selline otsus tühistatakse ainult osaliselt, kui tühistamine puudutab üksnes trahvi määramise osa, nagu käesolevas kohtuasjas esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e, säilitades samas selle otsuse osa, milles on lõplikult tuvastatud asjaomase ettevõtja vastutus toimepandud rikkumise eest. Nimelt on niisugusel juhul veelgi enam välistatud rikkumise sisulise õigsuse uuesti hindamine, mille tagajärjel karistataks ettevõtjat uuesti. Seega tuleb etteheited õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtete rikkumise kohta põhjendamatuse tõttu algusest peale tagasi lükata.

60 Seega tuleb hinnata, kas vastavalt ELTL artikli 266 esimesele lõigule, arvestades 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) resolutsiooni, mis tühistas osaliselt esialgse otsuse, ja nimetatud kohtuotsuses selle toetuseks toodud olulisi põhjendusi, oli komisjonil õigus heastada tuvastatud ja tühistamise kaudu karistatud puudulikku põhjendamist, tehes vaidlustatud otsuse, millega muudeti või täiendati põhjendusi ja millega määrati hagejatele sama trahv, mis oli neile määratud esialgses otsuses.

61 Sellega seoses tuleb meeles pidada, et 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) resolutsiooni punktis 1 piirdus Üldkohus esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e tühistamisega põhjendusel, et otsus oli puudulikult põhjendatud ELTL artikli 296 teise lõigu tähenduses (13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon, T-95/15, EU:T:2016:722, punktid 57 ja 58).

62 Need punktid on sõnastatud järgmiselt:

> „57. Arvestades kõiki eespool esitatud kaalutlusi, tuleb seega asuda seisukohale, et [esialgne] otsus on puudulikult põhjendatud ja tuleb nõustuda esimese väitega osas, milles see puudutab ELTL artikli 296 teises lõigus ette nähtud põhjendamiskohustuse rikkumist.
>
> 58. Järelikult tuleb tühistada [esialgse] otsuse artikli 2 lõike 1 punkt e ilma, et oleks vaja võtta seisukoht võimu kuritarvitamise etteheite ning teise ja kolmanda väite suhtes või lahendada selle viimase vastuvõetavuse küsimust. Lisaks puudub vajadus lahendada teist nõuet, mis esitati teise võimalusena."

63 Sarnaselt komisjoni väidetule nähtub sellest, et Üldkohus loobus võtmast seisukohta kohtuasjas T-95/15 esitatud teiste väidete suhtes, milles vaieldakse vastu esialgse otsuse põhjendatusele, sealhulgas hagejate repliigis esitatud väidete suhtes võimu kuritarvitamise kohta. Seega ei saa hagejad väita, et tühistav resolutsioon tugines sisulise rikkumise või isegi võimu kuritarvitamise tuvastamisele, mis seisnes sisuliselt etteheites komisjonile, et ta esitas tõe või tegelikkusega vastuolus olevad põhjendused.

64 Mis puudutab nimetatud tühistava resolutsiooni õiguslikke tagajärgi, siis tuleb meeles pidada, et ELTL artikli 264 esimese lõigu kohaselt on selle resolutsiooni tagajärjeks üksnes asjasse puutuva õigusakti ehk esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e „tühiseks tunnistamine“, võtmata arvesse tuvastatud menetlusnormi rikkumise „raskust“ või rikutud menetlusnormi õiguslikku staatust. Sellega seoses tuleb täpsustada, et osa menetluslikke tagatisi nagu olulised menetlusnormid ELTL artikli 263 teise lõigu tähenduses, mille rikkumise võib kohus tõstatada omal algatusel ja mis võib tuua kaasa vaidlustatud akti tühistamise, kujutavad endast kõrgemalseisvaid õigusnorme, nagu kaitseõigused harta artikli 41 lõike 2 punkti a tähenduses. Sama kehtib ka harta artikli 41 lõike 2 punkti c ja ELTL artikli 296 teise lõigu alusel põhjendamiskohustuse rikkumise kohta, millel põhineb esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e tühistamine.

65 Seega tuleb tõdeda, et esialgse otsuse osalisel tühistamisel 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsusega Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) oli üksnes menetluslik ulatus eespool punktides 56 ja 58 viidatud kohtupraktika tähenduses, kuna see kritiseeris komisjoni selle eest, et ta põhjendas ebapiisavalt trahvide arvutamise meetodit, mis ei võimaldanud hagejatel seda tõhusalt vaidlustada ega Üldkohtul teostada oma sisulise õiguspärasuse kontrolli, eriti osas, mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist (13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon, T-95/15, EU:T:2016:722, punktid 49 ja 55).

66 Üldkohus märkis 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuse Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) punktis 55 tõepoolest samuti, et „[esialgse] otsuse põhjenduses 92 esitatud lühike põhjendus tekitas vale mulje, et asjaomaste ettevõtjate kasuks põhisummade horisontaalse kohandamise peamine põhjus oli see, et nad olid kõik vähemalt võrreldavas olukorras, mis oli seotud nende äritegevuse „ainutoote“ laadiga“, mis „ei olnud siiski nii Hamelini puhul, nagu komisjon kohtumenetluse käigus tunnistas“. Need väited viitavad peamiselt puudulikule põhjendusele ja sellekohasele selgusetusele, mis kujutab endast puudulikku põhjendamist ELTL artikli 296 teise lõigu tähenduses. Sellest ei saa seega järeldada, et Üldkohus leidis, et komisjon kavatses eksitada õigussubjekte või liidu kohut või esitada teadlikult asjaolusid, mis on vastuolus tõe või tegelikkusega, ning veel vähem, et esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e tühistamisega soovis Üldkohus sellist lähenemist kritiseerida.

67 Sellest tuleneb, et komisjon järgis eespool punktides 56 ja 58 viidatud kohtupraktikast tulenevaid nõudeid, märkides vaidlustatud otsuse põhjenduses 7, et esialgse otsuse osalisel tühistamisel puuduliku põhjenduse tõttu on üksnes menetluslik ulatus, mistõttu ei saa seda pidada õigeksmõistmiseks harta artikli 50 tähenduses, ning et järelikult oli tal õigus jätkata haldusmenetlust punktist, milles õigusvastasus tekkis, see tähendab põhimõtteliselt esialgse otsuse tegemise ajast.

68 Lõpuks tuleb tagasi lükata ka muud etteheited, mille hagejad käesoleva väite põhjendamiseks on esitanud. Esiteks, vastupidi sellele, mida nad väidavad, kui komisjon järgib eespool punktides 56–59 märgitud ettekirjutusi, nagu ta käesolevas kohtuasjas tegi, ei ole määrava tähtsusega vaidlustatud otsuses komisjoni lähenemise kirjeldamiseks kasutatud terminid, see tähendab „muutma“, „otsust uuesti tegema“ (põhjendus 7) või „asendama“ (esialgse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e asendava resolutsiooni artikkel 1). Teiseks ei saa hagejad ELTL artikli 266 esimese lõigu ulatuse tõlgendamist käsitleva eespool punktides 56 ja 58 nimetatud kohtupraktika kohaselt tugineda selles osas asjakohase juriidilise aluse puudumisele määruses nr 1/2003 (vt analoogia alusel 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus CM Eurologistik ja GLS, C-283/14 ja C-284/14, EU:C:2016:57, punkt 52). Kolmandaks ei saa nad ka õiguspäraselt väita, et esialgse otsuse lõplikkus takistab uue otsuse tegemist, millega asendatakse, muudetakse või täiendatakse esialgset otsust selle tühistatud osas, sest vastasel juhul muutub eespool punktis 58 viidatud kohtupraktika sisutuks. Vastupidi, kuivõrd hagejad ei ole vaidlustanud esialgse otsuse osa, milles tuvastati nende vastutus kõnealuse rikkumise eest, ja et järelikult ei olnud Üldkohus 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuses Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722) kohustatud selle kohta otsust tegema, siis on üksnes nimetatud osa muutunud lõplikuks (vt selle kohta 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus British Airways *vs.* komisjon,

C-122/16 P, EU:C:2017:861, punktid 80–85) ja *ne bis in idem*-põhimõte, mis keelab vaid rikkumise sisulise uuesti hindamise, eelkõige teise karistuse kehtestamise eesmärgil, ei ole käesolevas kohtuasjas kuidagi kohaldatav (vt eespool punkt 59).

69 Järelikult tuleb terve käesolev väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

B. Teine väide, et trahvisumma kindlaksmääramisel on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet

1. Ülevaade poolte olulistest argumentidest

70 Käesolevas väites tuginevad hagejad neile määratud trahvi põhisumma kindlaksmääramisel nende kahjuks toime pandud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele, mis on eelkõige seotud erinevate vähendamismäärade kohaldamisega suuniste punkti 37 alusel. Kuna vähendamismäärad põhinevad asjaomaste ettevõtjate „ainutoote“ tunnusel, märgivad hagejad, et nad on ainus ettevõtja, kelle määr (90%) langeb täpselt kokku tema „ainutoote“ suhtarvuga (90%), samas kui kõigi teiste ettevõtjate need määrad on suuremad vastavatest „ainutoote“ suhtarvudest. Nii vähendati 80-protsendilise „ainutoote“ suhtarvuga Bongi trahvi 88%. Kui hagejad aga oleksid saanud kasu samast „suurendamismäärast“, oleks neile kohaldatud 99-protsendilist vähendamismäära, kuna nende „ainutoote“ suhtarv oli Bongist kümne punkti võrra suurem.

71 Esiteks viitavad hagejad, et see lähenemine diskrimineerib neid Bongi ja Hamelini olukordadega võrreldes, arvestades protsendimäära, mida kujutab endast nende kogukäibe alusel kohandatud põhisumma. Hagejatele määratud trahv – enne koostööteatise, kokkuleppemenetluse ja maksevõime alusel tehtud vähendamisi – võrdub 9,7 protsendiga nende kogukäibest, samas kui Bongile ja Hamelinile määratud trahvid moodustavad pärast põhisummade „kohandamist“ vastavalt vaid 4,7% ja 4,5% nende kogukäivetest. See ebavõrdne tulemus, mis puudutab erinevust, võrreldes määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud kogukäibe 10% ülempiiriga, ei vastanud toimepandud rikkumise „raskust ja kestust arvestades põhjendatud“ trahvi määramist käsitlevates suunistes ette nähtud arvutusmeetodi kohaldamisele, vaid komisjon on sellest kõrvale kaldunud, teostades oma kaalutlusõigust erandkorras suuniste punkti 37 alusel, kohandades trahvi põhisummasid 10% ülempiiri arvestades enne igasugust hilisemat vähendamist.

72 Hagejad leiavad, et kohandus, mis seisneb ettevõtjate vahel põhisummade ebavõrdses vähendamises – 11,8 miljonit eurot hagejate, 13,8 miljonit eurot Bongi ja 22,6 miljonit eurot Hamelini puhul – tõi nende kahjuks kaasa diskrimineeriva kohtlemise, kuna sellest tulenevad summad ei ole – vastupidi sellele, mida nõuab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõige 2 – seotud ettevõtjate suuruste ja majandusliku võimsusega, mis määratakse kindlaks vastavalt nende vastavatele kogukäivetele ehk 121 miljonile eurole hagejate, 296 miljonile eurole Bongi ja 501 miljonile eurole Hamelini puhul. Nimelt on hagejatele määratud trahv lähedal nende 10% ülempiirile, samas kui Bongi ja Hamelini trahv ei saavuta poolt nende vastavatest ülempiiridest. Kui trahve ei oleks kohandatud, oleksid need saavutanud ülempiirid ehk 12,1 miljonit eurot hagejate, 29,6 miljonit eurot Bongi ja 50,1 miljonit eurot Hamelini puhul. Seega oleks hagejatele pärast kohandamist määratud trahv pidanud olema palju väiksem kui Bongile ja Hamelinile määratud trahvid, kellel on hagejate omast vastavalt kaks ja neli korda suurem käive.

73 Hagejad vaidlevad vastu sellele, et nad on „saanud kasu heldest vähendamisest“, kuivõrd nende 10% ülempiiri kohaldamisest tulenevat trahvi vähendati vaid 0,3% (9,7-protsendini), võrreldes Bongi ja Hamelini palju suuremate vähendustega, kui rikkumise raskus ja kestus on samas samasugused. Lisaks ei oleks 10% ülempiiri korrapärane kohaldamine viinud selleni, et hagejatele määratakse „märkimisväärselt“ suurem lõplik trahv, kuna see trahv suurenenuks vaid 140 000 euro võrra, mis on selgelt tähtsusetu, võttes arvesse Bongi ja Hamelini põhisummade kohandamisel tehtud vähendamisi. Käesolevas kohtuasjas ei ole erinev kohtlemine 10% ülempiiri kui kohtupraktika tähenduses „tasandusmäära“ kohaldamise tulemus, vaid vastavalt suuniste punktile 37 põhisumma erakorralise

kohandamise tulemus, mis kaldub kõrvale suunises ette nähtud arvutusmeetodist. Lisaks on 10% ülempiir määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 trahvide kindlaksmääramiseks „õiguspäraselt kindlaks määratud“ kriteerium, samamoodi nagu rikkumise raskuse ja kestuse kriteeriumid sama määruse artikli 23 lõike 3 tähenduses.

74 Hagejad väidavad, et see ebavõrdne kohtlemine ei ole objektiivselt põhjendatud. 16. juuni 2011. aasta kohtuotsuses Putters International *vs.* komisjon (T-211/08, EU:T:2011:289, punkt 80) tunnistas Üldkohus ise, et suuniste metoodikale on omane, et kergendavatel asjaoludel ei ole mõju nende ettevõtjate puhul, kellel on suur „ainutoote“ suhtarv, ja loobus trahvide kohandamisest. Kui komisjon võis käesolevas kohtuasjas sellest metoodikast kõrvale kalduda, eesmärgiga näidata, et Mayer-Kuverti tunnustatud kergendavad asjaolud mõjutavad talle määratud trahvi, ei saa seda lähenemist objektiivselt põhjendada osas, kus selle tulemusena koheldi hagejaid Bongi ja Hameliniga võrreldes diskrimineerivalt, kuivõrd nende kolme ettevõtja ainus erisus seisnes nende kogukäivetes. Nimelt, kui ei oleks olnud põhisummade erakorralist „kohandamist“, oleksid kõik trahvid saavutanud 10% ülempiiri vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud eesmärgile, mis võimaldab „trahvide erinemist vastavalt karistatud ettevõtjate suurusele ja majanduslikule võimsusele, nii et mida suurem on käive, seda suurem võib olla trahv“.

75 Hagejad on seisukohal, et ühelt poolt hagejate (90%) ja teiselt poolt Bongi (80%) ja Hamelini (17%) suhtarvude vahelised erinevused ei saa objektiivselt põhjendada seda, et hagejatele määratud trahv on lähedal tema kogukäibe 10% ülempiirile, samas kui Bongile ja Hamelinile määratud trahvid ei saavuta isegi poolt nende vastavatest ülempiiridest. Hagejaid diskrimineeritakse rohkem Hameliniga võrreldes, kelle tegevusel ei ole isegi „ainutoote“ laadi. Nimelt ei müünud Hamelin 2012. aastal mitte ühtegi kartelli esemeks olevat toodet, mistõttu tema „ainutoote“ suhtarv oleks olnud 0, mitte 17%. Ebavõrdset kohtlemist ei saa objektiivselt põhjendada ka ühelt poolt hagejate (118 235 000 eurot) ja teiselt poolt Bongi ja Hamelini (115 500 000 ja 150 717 000 eurot) kohandamata põhisummade osakaaluga. Seevastu saavutab hagejate kohandatud põhisumma peaaegu nende kogukäibe 10% ülempiiri (9,7%), erinevalt Bongist ja Hamelinist, kelle puhul ei saavuta kohandamata põhisummad isegi poolt nende ülempiirist (4,7% ja 4,5%).

76 Hagejad vaidlevad vastu komisjoni argumendile, mille kohaselt on nende suhtes kohaldatud vähendamismäär kõige väiksem võimalik määr, mis võimaldab vähendada põhisummat alla 10% ülempiiri. Bongile kohaldati nimelt trahvi vähendamise 88-protsendilist määra, samas kui 75-protsendiline määr oleks olnud piisav selleks, et selle põhisumma (115 500 000 eurot) oleks jäänud alla selle ülempiiri (29 631 227 eurot). Samade tabelite kohaselt kohaldati samamoodi Hamelinile trahvi vähendamise 85-protsendilist määra, samas kui 67-protsendiline määr oleks olnud piisav selleks, et selle põhisumma (150 717 000 eurot) oleks jäänud alla selle ülempiiri (50 170 600 eurot). Hagejad leiavad, et komisjoni kohustus vähendada nende trahvi, kohaldades suuremat, nende ja teiste ettevõtjate „ainutoote“ suhtarvu erinevust arvestades proportsionaalset, määra tuleneb otseselt võrdse kohtlemise üldpõhimõttest. Nimelt olid nad ainus karistatud ettevõtja, kelle trahvi vähendamismäära (90%) ei suurendatud tema „ainutoote“ suhtarvuga (90%) võrreldes, samas kui Bongi (88%) ja GPV (98%) suhtes kohaldatud trahvi vähendamismäärad olid suuremad kui nende vastavad tegelikud „ainutoode“ suhtarvud (80% ja 93%). Hamelini puhul oli vähendamismäär isegi 85%, samas kui tema „ainutoote“ suhtarv oli 0%, kuna miski ei õigusta 2010. aastal Bongile üle antud endise tütarettevõtja 17-protsendilise suhtarvu arvessevõtmist. Seega oleks selle diskrimineerimise heastamiseks pidanud suuniste punkti 37 alusel hagejatele määratama 95,3671-protsendiline, mitte 90-protsendiline vähendamismäär, mille tulemusel oleks nende põhisumma kohandamise järel moodustanud 4,5% nende 2013. aasta kogukäibest.

77 Teiseks väidavad hagejad teise võimalusena, et neid on diskrimineeritud, arvestades kohandatud põhisummasid. Vaidlustatud otsuses omistatakse suurt tähtsust kohandamata põhisummade „osakaalule“ kui kriteeriumile, mis määrab igale ettevõtjale kohaldatava trahvi vähendamismäära suuniste punkti 37 alusel. Võttes aga arvesse kohandamata põhisummasid, diskrimineeriti hagejaid ka GPV suhtes. Erinevalt hagejatele kohaldatud 90-protsendilisest vähendamisest oli GPV trahvi

vähendamismäär 98%, nii et tema kohandatud põhisumma moodustas vaid 2% tema kohandamata põhisummast. Hagejate kohandatud põhisumma moodustas seevastu 10% nende kohandamata põhisummast ehk viis korda rohkem kui GPV puhul.

78 See ebavõrdne kohtlemine ei ole objektiivselt põhjendatud. Hagejate ja GPV „ainutoote“ suhtarvude vaheline erinevus ei ole selles osas piisavalt oluline, kuna GPV toote „ainutoote“ suhtarv (93%) oli üksnes kolm punkti suurem kui hagejate oma (90%). Arvestades GPV-le kohaldatud 98-protsendilist vähendamismäära, oleks hagejatele tulnud kohaldada 94,84-protsendilist vähendamismäära, mille alusel oleks nende põhisumma olnud 6 100 926 eurot 11 823 500 euro asemel. See lähenemine kehtib ka kohandamata põhisummade osakaalu seisukohalt, kuna hagejate kohandamata põhisumma oli vaid 14,5% suurem kui GPV oma (118 235 000 ja 103 196 000 eurot), kuid hagejate kohandatud põhisumma oli 472,8% suurem kui GPV oma (11 823 500 ja 2 063 920 eurot). Hagejate trahvi 94,84-protsendiline vähendamismäär oleks aga kaasa toonud selle, et nende kohandatud põhisumma oleks GPV 2 protsendiga võrreldes olnud 5,16% nende kohandamata põhisummast. Kinnitades, et GPV kohandatud põhisumma on 17,45% hagejate omast, tunnistab ka komisjon ise, et hagejatele ja GPV-le määratud trahvide vaheline tasakaal ei ole säilinud.

79 Komisjon palub hagejate käesolev väide tervikuna tagasi lükata.

80 Ta vaidleb vastu, et kogukäibest 10% ülempiir määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 tähenduses on trahvide astmelisuse kriteerium. Tegemist on õigusliku ülempiiriga, mida ei või olenemata kasutatud arvutusmeetodist ületada ja mille eesmärk on vältida ebaproportsionaalsete ja ülemääraste trahvide määramist, mida asjaomane ettevõtja ei ole võimeline maksma. Seda eesmärki tuleb kombineerida vajadusega tagada, et trahv oleks piisavalt hoiatav. Selleks arvutatakse 10% ülempiir asjaomase ettevõtja suuruse ja majandusliku võimsuse alusel, nagu see tuleneb tema kogukäibest trahvi määramisele eelnenud majandusaastal. Lisaks on sel viisil arvutatud ülempiir kooskõlas õiguskindluse ja karistuste seaduslikkuse põhimõtetega. Seda ootuspärasust toetatakse kokkuleppemenetluses, mille raames peab asjaomane ettevõtja talle määrata võidava trahvi maksimumsumma heaks kiitma. Erinevalt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud rikkumise raskuse ja kestuse kriteeriumidest, mille kohaldamisel on komisjonil ulatuslik kaalutlusõigus, ei ole 10% ülempiir trahvide arvutamisel kasutatav kriteerium, vaid sellel on eraldiseisev ja sõltumatu eesmärk. Samuti ei ole tegemist maksimaalse trahviga, mida määratakse vaid kõige raskemate rikkumiste korral, vaid tasandusmääraga, mille kohaldamise ainus tagajärg oleks ainult rikkumise raskuse ja kestuse kriteeriumide põhjal arvutatud trahvisumma vähendamine lubatud ülempiirini.

81 Lisaks vaidleb komisjon vastu sellele, et ta on käesolevas kohtuasjas rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet. Kuna kogukäibest 10% ülempiir on tasandusmäär, mitte trahvi astmelisuse kriteerium, ei saa pelk asjaolu, et ettevõtjale määratud trahv on erinevalt kartellikokkuleppe teistele osalistele määratust nimetatud ülempiirile lähedal, kujutada endast nimetatud põhimõtte rikkumist. Lisaks on trahvidevahelised erinevused kogukäibe proportsiooni tasandil „lahutamatud“ suuniste punktis 13 ette nähtud arvutusmeetodist, mis ei põhine asjaomaste ettevõtjate kogukäibel. Seega ei ole võrdlused, mis põhinevad trahvide ja kogukäivete vahelisel proportsioonil või nimetatud proportsioonide ja 10% ülempiiri erinevusel, olulised ega saa toetada hagejate ebavõrdset kohtlemist. Nimelt ei ole komisjon võrdse kohtlemise põhimõtte järgimiseks kohustatud veenduma, et sama rikkumisega seotud ettevõtjatele määratud trahvide lõppsumma väljendab erinevusi nende kogukäivete vahel. Kui komisjon määrab igale neist rikkumise raskust ja kestust arvestades põhjendatud trahvi, ei saa talle ette heita, et osade ettevõtjate trahvisumma on käibega võrreldes suurem kui teistel ettevõtjatel. Seda enam ei ole võimalik järeldada, et tegemist oli ebavõrdse kohtlemisega, arvestades suhet trahvide vahesummade ja iga ettevõtja 10% ülempiiri vahel.

82 Komisjon täpsustab, et võrdse kohtlemise põhimõte on allutatud piirangutele, mis tulenevad vajadusest seda kohaldada koos teiste õiguse üldpõhimõtetega, nagu seaduslikkuse põhimõte, karistuste individuaalsuse põhimõte või nõue, et trahvil oleks piisav hoiatav mõju. Seega ei saa ettevõtja oma kasuks, talle määratud trahvi vähendamiseks, tugineda ühele teisele ettevõtjale määratud trahvisumma

kindlaksmääramisel tehtud veale. Isegi kui eeldada, et komisjon tegi Bongile, Hamelinile või GPV-le määratud trahvisummade kindlaksmääramisel vea ja need trahvid oleksid pidanud olema suuremad, ei õigusta see viga hagejatele määratud trahvi suuremat vähendamist. Käesolevas kohtuasjas on komisjon kohaldanud sama trahvide arvutamise meetodit kõigi ettevõtjate puhul ning ainus erinevus seisneb igale ettevõtjale määratud veidi erinevas vähendamismääras. Need erinevused põhinevad aga objektiivsetel põhjustel, mis puudutavad iga ettevõtja olukorda, ja vajadusel tagada, et trahvid on piisavalt hoiatavad, mis on objektiivselt põhjendatud eristamistegur. Samuti ei ole vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega vähendamismäärade kohaldamine, säilitamaks seost erinevate trahvide kohandamata põhisummade vahel.

83 Komisjon vaidleb vastu sellele, et ta rikkus hagejate suhtes võrdse kohtlemise põhimõtet, kohandades trahvide põhisummasid ja eirates suunistes ette nähtud meetodit. Ta tuletab meelde, et hagejad palusid ise seda erakorralist kohandamist kokkuleppemenetluse käigus ning nende trahvi vähendati heldelt 90%, mis vastab nende „ainutoote“ suhtarvule, muutes neile määratud trahvi vastavalt nende rikkumise raskusele ja kestusele. Komisjon on seisukohal, et kui ta oleks 10% ülempiiri kohaldanud, oleks see trahv olnud märkimisväärselt suurem ehk 2013. aasta, 2015. aasta ja 2016. aasta kogukäivete alusel vastavalt 12 173 000 eurot, 13 166 700 eurot ja 16 282 000 eurot. Seevastu ei oleks hagejate taotletud arvutusmeetodi tagajärjeks olnud trahvide parem vastavus iga ettevõtja toimepandud rikkumise raskusele ja kestusele, vaid see tulemus oleks võinud tuleneda üksnes 10% ülempiirist. Lisaks ei oleks Mayer-Kuverti väiksemal osalemisel olnud mingit mõju ning trahvisummad oleksid igal juhul erinenud. Seega ei saa komisjonile ette heita, et ta määras hagejatele trahvi, mis ei tugine ei nende rikkumise raskusele ega kestusele.

84 Mis puutub käesoleva väite esimesse osasse, siis väidab komisjon, et ta ei ole „ainutoote“ suhtarve kohaldanud lineaarselt, andes igale ettevõtjale tema „ainutoote“ suhtarvuga võrdse või proportsionaalse vähendamismäära, kuna ükski liidu õigusnorm ei kohusta teda selleks. Võttes arvesse „ainutoote“ suhtarvu, püüdis komisjon samuti säilitada seost kohandamata põhisummade vahel, mis kajastavad iga ettevõtja osalemist kartellikokkuleppes. Lisaks, et trahv oleks hoiatav, oleks kohaldatud vähendamine pidanud olema võimalikult väike, võimaldades vähendada põhisummat alla 10% ülempiiri. Hagejate trahvi põhisumma kohandamine vastavalt suuremale määrale, proportsionaalselt nende ja teiste ettevõtjate „ainutoote“ suhtarvu erinevusega, oleks kaasa toonud neile mitte piisavalt hoiatava trahvi määramise. Lisaks oleks hagejate trahvi vähendatud rohkem kui Bongi ja Hamelini trahve, kuivõrd kohandatud põhisummad olid vastavalt 11 823 500 eurot, 13 860 000 eurot ja 22 607 550 eurot. Bongi osas täpsustab komisjon, et kuigi talle kohaldati tema „ainutoote“ suhtarvust (80%) suuremat trahvi vähendamismäära (88%), oli tema kohandatud põhisumma (13 860 000 eurot) absoluutarvudes suurem hagejate omast (11 823 500 eurot), ja seda vaatamata asjaolule, et hagejate müügiväärtus ja kohandamata põhisumma (143 316 000 ja 118 235 000 eurot) olid Bongi omadest (140 000 000 ja 115 500 000 eurot) suuremad. Mis puudutab Hamelini, siis kohaldas komisjon talle kõigi ettevõtjatega võrreldes kõige väiksemat vähendamismäära (85%). Ainult GPV trahvi vähendamismäär oli hagejate omast suurem esiteks seetõttu, et tema „ainutoote“ suhtarv oli suurem, koguni kõige suurem (93%) ning et talle tuli kohaldada vähemalt 98-protsendilist vähendamismäära tagamaks, et kohandatud põhisumma oleks väiksem tema kogukäibe 10% ülempiirist. Hagejate olukord oli siiski erinev, kuna nende „ainutoote“ suhtarv oli 90% ja minimaalne vähendamismäär, mis oli vajalik selleks, et kohandatud põhisumma oleks väiksem kui 10% nende 2013. aasta kogukäibest, oli 89,9% (88,9% vastavalt 2015. aasta kogukäibele ja 86,2% vastavalt 2016. aasta kogukäibele). Lõpuks oleks „ainutoote“ suhtarvu lineaarne arvessevõtmine eeldanud, et talle omistatakse ülemäärane tähtsus ning see oleks kaasa toonud ebaõiglased tagajärjed. Nii oleks Mayer-Kuverti, mille „ainutoote“ suhtarv oli 76%, kohandatud põhisumma olnud suurem (57 769 000 – 70% = 13 864 560 eurot) kui hagejate kohandatud põhisumma (118 235 000 – 90% = 11 823 500 eurot), kuigi hagejate kohandamata põhisumma oli rohkem kui kaks korda suurem Mayer-Kuverti omast (hagejate 118 235 000 eurot võrreldes Mayer-Kuverti 57 769 000 euroga). Komisjon järeldab sellest, et igale ettevõtjale kohaldatud trahvi vähendamismäär tuleneb mitme teguri igakülgsest hindamisest ja mitte üksnes „ainutoote“

suhtarvust. Hagejad soovivad tegelikult saada kasu teistele ettevõtjatele kohaldatud vähendamismäärast, mitte parandada õigusvastasust. Igal juhul, võttes arvesse nende 2015. aasta kogukäivet, ei moodusta nende trahvi kohandatud põhisumma 9,7%, vaid 8,97% kogukäibest.

85 Komisjon järeldab sellest, et hagejate esitatud etteheited on tulemusetud, kuivõrd nad püüavad 10% ülempiiri muuta trahvide arvutamise kriteeriumiks. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb aga, et vahearvutuste tulemusel saadud summad võivad ületada nimetatud ülempiiri. Mis puudutab trahvide lõppsummasid, siis märgib komisjon, et hagejad ei võrdle end GPV-ga, kellel on neist suurem „ainutoote“ suhtarv (98%), veidi väiksem kohandamata põhisumma (103 196 000 eurot) ja kelle kohandatud põhisumma moodustab 9,6% tema kogukäibest ehk üksnes 0,1% vähem kui hagejate kohandatud põhisumma ehk 9,7% ning mille lõplik trahv vastab suuremale määrale tema kogukäibest (7,07%) kui see, mille moodustab hagejate lõplik trahv (3,88% või 2,9% 2015. või 2016. aasta kogukäibega võrreldes). Hagejad ei võrrelnud end ka Mayer-Kuvertiga, kelle lõplik trahv oli suurem nende absoluutarvudest (4 991 000 ja 4 729 000 eurot), vaatamata sellele, et Mayer-Kuverti osalemine rikkumises oli väiksem ja tema müügiväärtus oli hagejate müügiväärtusest (70 023 181 ja 143 316 000 eurot) poole väiksem.

86 Mis puutub käesoleva väite teise osasse, siis tuletab komisjon meelde, et põhisummade kohandamised ei ole mõeldud automaatselt iga ettevõtja „ainutoote“ suhtarvu kohaldamiseks, vaid esialgu, arvestades nimetatud suhtarvu, protsendimäära vajalikuks vähendamiseks, et iga ettevõtja trahvi kohandamata põhisumma jääks alla 10% ülempiiri, ning seejärel määratud trahvide vahel tasakaalu säilitamiseks pärast neid kohandusi. Mis puudutab GPV-d, siis tema kohandamata põhisumma (103 196 000 eurot) moodustab 87,2% hagejate kohandamata põhisummast (118 235 000 eurot), mis ületab seega GPV oma 12,7 protsendiga. Lisaks oli GPV „ainutoote“ suhtarv (93%) suurem kui hagejate oma (90%). Komisjon leiab, et isegi kui GPV kohandatud põhisumma (2 063 920 eurot) moodustab 17,45% hagejate kohandatud põhisummast (11 823 500 eurot), põhineb see iga ettevõtja olukorraga seotud objektiivsete asjaolude igakülgsel hindamisel. Hagejate trahvi arvutades ei olnud komisjonil mingit põhjust seda kohandada üksnes GPV-ga võrreldes. Nii oleks hagejate kohandamata põhisumma olnud ka 2,32% suurem Bongi, 204% Mayer-Kuverti ja 21,56% Hamelini omaga võrreldes. Esiteks õigustas GPV hagejatest suurem „ainutoote“ suhtarv (93%) teiste ettevõtjatega võrreldes suuremat vähendamist, ja teiseks, erinevalt hagejate olukorrast, oli minimaalne vähendamine, mis oli vajalik GPV kohandatud põhisumma vähendamiseks alla 10% ülempiiri, 98%. Seega oleks võimalik ebavõrdne kohtlemine objektiivselt põhjendatud. Tegelikult soodustati hagejaid 90-protsendilise vähendamismäära kohaldamisega, samas kui nende 2015. aasta (või 2016. aasta) kogukäivet arvestades oleks vajalik minimaalne vähendamine selleks, et kohandatud põhisumma oleks väiksem 10% ülempiirist, pidanud olema 88,9% (2015) või 86,2% (2016).

2. Sissejuhatavad märkused

87 Käesoleva väitega väidavad hagejad, et võrdse kohtlemise põhimõtet on nende suhtes rikutud, kohaldades määratud trahvide arvutamise meetodit ja eelkõige vastavalt suuniste punktile 37 põhisummade kohandamise meetodit, nagu see on kokku võetud vaidlustatud otsuse põhjenduses 22 esitatud tabelis A.

88 Esimese võimalusena heidavad hagejad komisjonile ette, et ta kohaldas nende suhtes diskrimineerivat 90-protsendilist vähendamismäära, mis vastab täpselt nende „ainutoote“ suhtarvule, kuid erineb sellest, millest said kasu teised ettevõtjad, eelkõige Bong ja Hamelin. Selle põhisummade diskrimineeriva kohandamise tagajärjel moodustas hagejate kohandatud põhisumma 9,7% nende kogukäibest, samas kui Bongi ja Hamelini kohandatud põhisummad moodustasid vastavalt vaid 4,7% ja 4,5% nende kogukäivetest. Need erinevad erinevused kogukäibest 10% ülempiiriga võrreldes on nimetatud ettevõtjate suuruse ja majandusliku võimsuse, mis määratakse kindlaks vastavalt nende kogukäivetele – hagejate puhul 121 miljonit eurot, Bongi puhul 296 miljonit eurot ja Hamelini puhul 501 miljonit eurot –, ebavõrdse kaalumise tulemus, mis on vastuolus määruse nr 1/2003 artikli 23

lõikega 2, ega ole objektiivselt põhjendatud muu hulgas ei hagejate, Bongi ja Hamelini kohandamata põhisummade osakaalu ega ka vajadusega neid põhisummasid vähendada täpselt alla 10% ülempiiri, mis põhjendaks vähendamist Bongi puhul vaid 75% ja Hamelini puhul vaid 67%.

89 Teise võimalusena väidavad hagejad, et neile määratud trahv on samuti diskrimineeriv, võttes arvesse suuniste punkti 37 alusel kohandatud põhisummasid, eelkõige GPV oma, kelle põhisummat vähendati 98-protsendilise vähendamismääraga, mis hagejate puhul oli vaid 90%, mistõttu GPV kohandatud põhisumma moodustas vaid 2% tema kohandamata põhisummast. Hagejate kohandatud põhisumma moodustas seevastu 10% nende kohandamata põhisummast ehk viis korda rohkem kui GPV-l, kuigi hagejate ja GPV kohandamata põhisummad olid teineteisele väga sarnased.

90 Üldkohus peab otstarbekaks hinnata esmalt etteheidete, mille hagejad on esitanud kohtupraktikas tunnustatud kriteeriumide alusel, eriti mis puudutavad võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises lõigus ette nähtud kogukäibest 10% ülempiiri kohaldamist, õiguslike eelduste põhjendatust. Teisena uuritakse, kas vaidlustatud otsuses esitatud trahvide põhisummade kohandamise meetod on kooskõlas nende kriteeriumidega ning eriti võrdse kohtlemise põhimõtet reguleerivate kriteeriumidega.

3. Ülevaade kohtupraktikast

91 Võrdse kohtlemise põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mida kaitsevad harta artiklid 20 ja 21. Ka konkurentsiõiguses kohaldatava väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab see põhimõte, et võrreldavaid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Team Relocations jt *vs.* komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 186 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. novembri 2014. aasta kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe *vs.* komisjon, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

92 Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine erineva kohtlemise tõttu eeldab seega, et asjasse puutuvad olukorrad on võrreldavad, arvestades kõiki neid iseloomustavaid asjaolusid. Erinevaid olukordi iseloomustavad asjaolud ning nende olukordade võrreldavus tuleb kindlaks teha ning neile tuleb anda hinnang eelkõige liidu selle akti eset ja eesmärki arvestades, mis kõnealuse vahetegemise sätestab. Lisaks tuleb arvestada selle valdkonna põhimõtteid ja eesmärke, kuhu vastav akt kuulub (vt 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Team Relocations jt *vs.* komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 187 ja seal viidatud kohtupraktika). Kohtupraktika täpsustab selle kohta, et komisjon peab iga juhtumi puhul, ja võttes arvesse määrusega nr 1/2003 kehtestatud karistuste korra konteksti ning sellega taotletavaid eesmärke, hindama, millist mõju soovitakse asjaomasele ettevõtjale avaldada, pidades silmas eeskätt selle ettevõtja tegelikku majanduslikku olukorda kajastavat käivet ajavahemikus, kui rikkumine toime pandi (12. novembri 2014. aasta kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe *vs.* komisjon, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 53, ning 19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punkt 144 ja seal viidatud kohtupraktika).

93 Selles osas on kohtupraktika kohaselt trahvisumma kindlaksmääramisel lubatud arvesse võtta nii ettevõtja kogukäivet, mis on üks, olgugi et ligikaudne ja ebatäiuslik näitaja ettevõtja suuruse ja majandusliku võimsuse kohta, kui ka käibe seda osa, mis tuleneb rikkumise esemeks olnud kaupade müügist, mis võib näidata rikkumise ulatust. Seega kajastab see osa kogukäibest, mis tekkis rikkumise esemeks olevate kaupade müügist, iseenesest kõige paremini rikkumise majanduslikku tähtsust (vt selle kohta 12. novembri 2014. aasta kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe *vs.* komisjon, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punktid 54 ja 59; 19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punktid 145 ja 149, ning 1. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Kühne + Nagel International jt *vs.* komisjon, C-261/16 P, ei avaldata, EU:C:2018:56, punkt 81).

94 Selle kohtupraktika kohaselt sätestab suuniste punkt 13, et „[t]rahvi põhisumma kindlaksmääramisel võetakse aluseks [ettevõtja müüdud] nende kaupade või teenuste väärtus, millega on rikkumine otseselt või kaudselt EMP asjaomasel territooriumil seotud“. Nende suuniste punkt 6 täpsustab, et „[r]ikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügiväärtuse sidumisel [selle] kestusega saadakse adekvaatne asendusväärtus, mis kajastab üheaegselt rikkumise majanduslikku tähtsust ja iga rikkumises osalenud ettevõtja osakaalu“ (vt selle kohta 12. novembri 2014. aasta kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe *vs.* komisjon, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 56; 19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punkt 147, ning 1. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Kühne + Nagel International jt *vs.* komisjon, C-261/16 P, ei avaldata, EU:C:2018:56, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

95 Lisaks on Euroopa Kohus tõdenud, et kui määruse nr 1/2003 artikli 23 lõige 2 jätab komisjonile kaalutlusruumi, piirab see siiski selle teostamist, kehtestades objektiivsed kriteeriumid, mida komisjon peab järgima. Seega esiteks on ettevõtjale määrata võidava trahvi summal arvuline ja absoluutne ülempiir, mistõttu on konkreetsele ettevõtjale määrata võidava trahvi maksimumsumma ette kindlaks tehtav. Teiseks on komisjoni kaalutlusõigus piiratud käitumisnormidega, mis ta ise on endale eelkõige suunistes kehtestanud (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus Schindler Holding jt *vs.* komisjon, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punkt 58; 19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punkt 146, ning 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus Pilkington Group jt *vs.* komisjon, C-101/15 P, EU:C:2016:631, punkt 37).

96 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teise lõigu osas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et ainult määratud trahvi lõppsumma peab järgima selles sättes ette nähtud käibest 10% ülempiiri ning see säte ei keela komisjonil jõuda trahvi arvutamise eri etappides seda piiri ületava vahesummani, juhul kui määratud trahvi lõppsumma seda piiri ei ületa. Isegi kui arvutuste lõpuks selgub, et lõplikku trahvisummat tuleb vähendada seda piiri ületava summa võrra, siis asjaolu, et teatud tegurid nagu rikkumise raskus ja kestus ei mõjuta tõhusalt määratud trahvisummat, on lihtsalt selle ülempiiri lõppsummale kohaldamise tagajärg. Selle ülempiiri eesmärk on nimelt vältida, et määrataks trahve, millest võib arvata, et ettevõtjad ei ole suutelised neid tasuma, kui pidada silmas nende ettevõtjate suurust, mis on – olgugi et ligikaudselt ja mittetäielikult – määratud kogukäibe põhjal. Tegemist on seega piiriga, mida ühetaoliselt kohaldatakse kõigile ettevõtjatele ja mis on väljendatud iga ettevõtja suurusest sõltuvalt, eesmärgiga vältida ülemäära suuri ja ebaproportsionaalseid trahve. Sellel ülempiiril on seega eripärane ja iseseisev eesmärk, võrreldes rikkumise raskuse ja kestuse kriteeriumidega. Selle piiri ainus võimalik tagajärg on see, et nende kriteeriumide põhjal arvutatud trahvisummat vähendatakse kuni lubatud ülempiirini. Ülempiiri kohaldamine tähendab, et asjaomane ettevõtja ei maksa trahvi, mida nende kriteeriumide põhjal tuleks maksta (vt selle kohta 12. juuli 2012. aasta kohtuotsus Cetarsa *vs.* komisjon, C-181/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:455, punktid 80–84; 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus Pilkington Group jt *vs.* komisjon, C-101/15 P, EU:C:2016:631, punkt 36, ning 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Mamoli Robinetteria *vs.* komisjon, C-619/13 P, EU:C:2017:50, punktid 83 ja 84 ning seal viidatud kohtupraktika).

97 Euroopa Kohus on sellest järeldanud, et proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid ei riku see, kui kõikidele samas rikkumises osalenud karistatud ettevõtjatele määratakse trahv suurusega 10% nende käibest, kuna see on vaid määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises lõigus ette nähtud ülempiiri kohaldamise tulemus. Ülempiiriga taotletavat eesmärki arvestades ei sea selle ülempiiri kohaldamise õiguspärasust kahtluse alla ka see, et komisjoni suuniste kohaldamise tulemusel on määratav trahv sageli või tavaliselt 10% käibest (vt selle kohta 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Mamoli Robinetteria *vs.* komisjon, C-619/13 P, EU:C:2017:50, punktid 85 ja 86). Samamoodi otsustas Üldkohus esiteks, et 10% ülempiir konkurentsieeskirju rikkunud ettevõtja kogukäibest kujutab endast vaid tasandusmäära, ning teiseks, et pelk asjaolu, et sellisele ettevõtjale määratud trahv oli nimetatud ülempiirile väga lähedal, samas kui see protsent oli kartellikokkuleppe teiste osaliste puhul väiksem, ei saanud kujutada endast võrdse kohtlemise või proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist, kuna selline tagajärg on lahutamatu 10% ülempiiri tõlgendusest, mille kohaselt on see vaid tasandusmäär, mida

kohaldatakse pärast trahvisumma kergendavatel asjaoludel või proportsionaalsuse põhimõtte alusel võimalikku vähendamist (vt selle kohta 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Novácke chemické závody *vs.* komisjon, T-352/09, EU:T:2012:673, punktid 161–163 ja seal viidatud kohtupraktika).

98 Samuti on tõdetud trahvisummade kindlaksmääramise küsimuses, et erinevate arvutusmeetodite kasutamine ei saa põhjustada ELTL artikli 101 lõikega 1 vastuolus olevas kokkuleppes või kooskõlastatud tegevuses osalenud ettevõtjate vahelist diskrimineerimist (vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco *vs.* komisjon, C-628/10 P ja C-14/11 P, EU:C:2012:479, punkt 58, ning 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Zigler *vs.* komisjon, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkt 133 ja seal viidatud kohtupraktika).

99 Lõpuks, nagu tunnistas Üldkohus oma 20. mai 2015. aasta kohtuotsuses Timab Industries ja CFPR *vs.* komisjon (T-456/10, EU:T:2015:296, punkt 74), mida kinnitati 12. jaanuari 2017. aasta kohtuotsusega Timab Industries ja CFPR *vs.* komisjon (C-411/15 P, EU:C:2017:11), on need kohtupraktikast tulenevad põhimõtted *mutatis mutandis* kohaldatavad trahvide arvutamise suhtes kokkuleppemenetluses.

4. Esitatud väidete õiguslike eelduste põhjendatus

100 Eespool punktides 91–99 nimetatud kohtupraktikast tulenevatest põhimõtetest ilmneb, et käesoleval juhul tuleb võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise kontrollimiseks eristada ühelt poolt asjaomastele ettevõtjatele määratavate trahvide põhisumma kohustuslikult võrdset kindlaksmääramist ja teiselt poolt nende ettevõtjate suhtes 10% ülempiiri kohaldamist määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teise lõigu alusel, mis võib varieeruda sõltuvalt nende kogukäivetest.

101 Nimelt, kuigi selleks, et iseloomustada rikkumise majanduslikku tähtsust ja iga selles osalenud ettevõtja osakaalu, võib komisjon õiguspäraselt valida, nagu ta tegi käesolevas kohtuasjas, põhisumma arvutamise meetodi, mis põhineb rikkumisega hõlmatud kogu aasta, see tähendab esialgses otsuses 2007. aasta, müügiväärtusel (vt eespool punktides 93 ja 94 viidatud kohtupraktika), on ta selles kontekstis kohustatud järgima võrdse kohtlemise põhimõtet. Seevastu trahvide lõppsumma kindlaksmääramisel ei sõltu 10% ülempiiri kohaldamine põhimõtteliselt ei rikkumise majanduslikust tähtsusest, iga osaleva ettevõtja osakaalust ega tema toimepandud rikkumise raskusest või kestusest, vaid on puhtautomaatne ja seotud ainuüksi tema kogukäibega, mistõttu ei saa see kohaldamine muu hulgas kaasa tuua võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist. Vastupidi, arvestades selle eripärast ja iseseisvat eesmärki, võrreldes rikkumise raskuse ja kestuse kriteeriumide eesmärgiga, ettenähtava ja ühtse ülemmäärana, mille eesmärk on tagada, et ettevõtjatele ei määrata ülemääraseid ja ebaproportsionaalseid trahve, arvestades nende suuruse ja maksevõimega, on selle automaatne kohaldamine *ipso facto* kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega (vt eespool punktides 96 ja 97 viidatud kohtupraktikat).

102 Tuleb meeles pidada, et käesolevas kohtuasjas ei vaidlusta hagejad iseenesest 10% ülempiiri kui lõpuks määratud trahvide tasandusmäära kohaldamist asjaomastele ettevõtjatele ega ka kui erakorralist paranduskriteeriumi nende arvutamise vaheetapis, see tähendab põhisummade kindlaksmääramisel, et need jääksid alla selle määra. Nagu komisjon õigesti märgib, olid hagejad haldusmenetluses isegi sõnaselgelt taotlenud suuniste punkti 37 alusel nende põhisumma erakorralist kohandamist, et võtta arvesse nende „ainutoote“ olemust (vt eespool punkt 9). Sellega seoses ei sea hagejad kahtluse alla ka asjaolu, et komisjon juhindus 16. juuni 2011. aasta kohtuotsuses Putters International *vs.* komisjon (T-211/08, EU:T:2011:289, punkt 80) pakutud meetodist, et võtta muu hulgas arvesse asjaomaste ettevõtjate, välja arvatud Hamelini, „ainutoote“ olemust ning Mayer-Kuverti väiksemat osalemist rikkumises, et tagada sellest tuleneva kergendava asjaolu mõju talle määratava trahvi lõppsummale (vaidlustatud otsuse põhjendused 11–13).

103 Seevastu vaidlustavad hagejad eelkõige käesoleva väite esimese osa raames nii viisi, kuidas komisjon kohandas neid põhisummasid, kui ka selle tulemused – erinevus 10% ülempiirist –, mis nende hinnangul on diskrimineeriv.

104 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et komisjonil ei ole alust väita, et määratavate trahvide arvutamise vaheetapis 10% ülempiiri kohaldamise tulemus toob *ipso facto* kaasa võrdse kohtlemise põhimõttega kooskõlas olevad tulemused, kuna komisjon võtab arvesse erinevusi kõigi asjaomaste ettevõtjate kogukäivete vahel. Kui komisjon otsustab nimelt nagu käesolevas kohtuasjas suuniste punkti 37 alusel vastavalt oma kaalutlusõigusele võtta 10% ülempiiri erandkorras arvesse juba trahvide arvutamise vaheetapis, et kohandada nende põhisummasid, siis teeb ta seda väljaspool määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teise lõigu kohaldamisala kitsas tähenduses, nii et eespool punktides 96 ja 97 viidatud kohtupraktikast tulenevaid põhimõtteid ei saa sellistena kohaldada. Seega, vastupidi sellele, mida komisjon väidab, juhindudes 10% ülempiirist väljaspool selle formaalset õiguslikku raamistikku selleks, et kasutada seda vaheetapis trahvide diferentseerimise või isegi astmelisuse kriteeriumina, võib tema lähenemine luua võrdse kohtlemise põhimõttega vastuolus oleva tulemuse, arvestades eelkõige karistuse raskuse ja kestuse kriteeriumidega seotud karistuste ja hoiatava mõju eesmärke.

105 Seega tuleb hinnata, kas komisjon järgis trahvide põhisummade kohandamisel võrdse kohtlemise põhimõtet, juhindudes 16. juuni 2011. aasta kohtuotsuses Putters International *vs.* komisjon (T-211/08, EU:T:2011:289, punkt 80) kirjeldatud metoodikast. Selleks tuleb eespool punktis 92 viidatud kohtupraktikat arvestades kontrollida, kas asjaomased ettevõtjad, eelkõige ühelt poolt hagejad ja teiselt poolt Bong, Hamelin (esimene osa) ja GPV (teine osa) on samasugustes või võrreldavates olukordades, kas neid olukordi koheldi võrdselt või ebavõrdselt, ja kas võimalik ebavõrdne kohtlemine on objektiivselt põhjendatud.

5. Asjaomaste olukordade võrreldavus, nende võrdne või ebavõrdne kohtlemine ja selle kohtlemise objektiivne põhjendatus

a) Sissejuhatavad märkused

106 Selleks et hinnata asjaomaste ettevõtjate individuaalsete olukordade võrreldavust, tuleb arvesse võtta asjakohast teavet ning esialgses ja vaidlustatud otsuses komisjoni tehtud arvutusi, et teha kindlaks ja kohandada trahvide põhisummasid, nii nagu need on esitatud järgmises tabelis:

Äriühing	Müügiväärtus eurodes 2007. aastal	Raskuskoefitsient	Kestus (aastates)	Lisasumma	Põhisumma eurodes	Toote ja käibe suhtarv	Kohandamine/vähendamine	Kohandatud põhisumma
Bong	140 000 000	15%	4,5	15%	115 500 000	80%	88%	13 860 000
[…] GPV	125 086 629	15%	4,5	15%	103 196 000	93%	98%	2 063 920
Hamelin	185 521 000	15%	4,416	15%	150 717 000	17%	85%	22 607 550
Mayer-Kuvert	70 023 181	15%	4,5	15%	57 769 000	76%	88%	6 932 280
Printeos […]	143 316 000	15%	4,5	15%	118 235 000	90%	90%	11 823 500

107 Nimetatud tabelist nähtub, et trahvide põhisummade kindlaksmääramiseks enne nende kohandamist (edaspidi „kohandamata põhisummad“) võttis komisjon nõuetekohaselt arvesse erinevusi asjaomaste ettevõtjate müügiväärtuste ning nende rikkumises osalemise kestuste (4,5 aastat, v.a Hamelin 4,416 aastaga) vahel, et kohaldada neile sama arvutusmeetodit, korrutades need sama raskuskoefitsiendiga (15%) ja lisades neile sama protsendi alusel (15%) määratud lisasumma vastavalt suuniste punktidele 13, 21 ja 25.

108 Seega, arvestades määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 ja suuniste karistamise eesmärki ning nende suhtes sama arvutusmeetodi kohaldamist selles etapis, olid hagejad ja teised ettevõtjad neid puudutavate trahvide arvutamisel võrreldavates olukordades. Nimelt, võttes arvesse seda karistamise ja eelkõige hoiatava mõju eesmärki, mis sõltub asjaomaste ettevõtjate suurusest ja majanduslikust võimsusest, on müügiväärtuse erinevus põhimõtteliselt sobiv eristamise kriteerium, kuna see kajastab kõnealuse rikkumise majanduslikku tähtsust ja iga selles rikkumises osalenud ettevõtja osakaalu, ning seega on see oluline eeltingimus võrdse kohtlemise põhimõtte korrektseks kohaldamiseks põhisummade arvutamisel (vt eespool punktides 93 ja 94 viidatud kohtupraktika).

109 Seega tuleb järeldada, et käesolevas kohtuasjas määrati kohandamata põhisummad kindlaks vastavalt võrdse kohtlemise põhimõttele.

110 Siiski tuleb kontrollida, kas komisjon kohtles võrdselt olukordi, mis ei ole võrreldavad, või ebavõrdselt olukordi, mis on samasugused või võrreldavad sellega, milles ta on erandkorras kohandanud põhisummasid suuniste punkti 37 alusel.

b) Trahvide põhisummade võrdne kohandamine

1) Vaidlustatud otsuses esitatud kohandamise meetod

111 Tuleb meeles pidada, et komisjon määras hagejatele (90%), Bongile (88%), Hamelinile (85%) ja GPV-le (98%) erineva vähendamismäära, mis ei vastanud, välja arvatud hagejate puhul, nende ettevõtjate toote ja käibe suhtarvudele, mis on 90% hagejate, 80% Bongi, 17% Hamelini ja 93% GPV puhul (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 15–17).

112 Eesmärgid, põhjendused ja arvutusmeetod, millel põhineb komisjoni põhisummade kohandamine, on esitatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 10–22 ja 57–62 (vt eespool punkt 31 ja järgnevad), mis kujutavad endast muudetud ja täiendatud või isegi uut põhjendust, võrreldes esialgses otsuses esitatuga, mis tühistati 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsuses Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722).

113 Nii nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 15, et komisjon kohandas kõigepealt põhisummasid, võttes arvesse kartelli esemeks oleva toote müügiväärtuse osa iga asjaomase ettevõtja kogukäibega võrreldes, mida ta nimetab toote ja käibe suhtarvuks. Komisjon on seisukohal, et nende kohanduste eesmärk on samal ajal tagada, et kohandatud trahvid kajastaksid alati kogu rikkumise raskust, moonutamata siiski nende ettevõtjate põhisummade osakaalu, mis vastavad nende võrreldavale osalemisele kartellikokkuleppes. See toote ja käibe suhtarv arvutati kartelli esemeks oleva toote (ümbrikud) kogukäibe alusel, võrreldes iga ettevõtja 2012. aasta kogukäibega. Nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduses 22 esitatud tabelist A, sai suurema toote ja käibe suhtarvuga ettevõtja kasu suuremast või sama suurest vähendamismäärast, kui see, mis oli määratud väiksema toote ja käibe suhtarvuga ettevõtjale (vaidlustatud otsuse põhjendus 16).

114 On märgitud, et pärast ümbrike tootmise vahendite võõrandamist ei müünud ainult Hamelin 2012. aastal enam kartelli esemeks olevat toodet, mistõttu hinnati tema toote ja käibe suhtarvu, võrreldes tema 2012. aasta käivet tema endise tütarettevõtja selle aasta käibega kartelli esemeks oleva toote müügist. Lisaks on märgitud, et kõige suurema toote ja käibe suhtarvuga ettevõtja GPV sai kasu

98-protsendilisest vähendamisest, mis oli vajalik, et tema käive oleks alla 10% ülempiiri. Järelikult said teised ettevõtjad kasu väiksematest vähendamistest, mis määrati kindlaks individuaalselt ning kajastades nende vastavaid toote ja käibe suhtarve ja neile määratud põhisummade osakaalu (vaidlustatud otsuse põhjendus 17).

115 Komisjon leiab, et individuaalsel toote ja käibe suhtarvul põhinev lineaarne vähendamine oleks toonud kaasa põhjendamatud tulemused ja moonutanud põhisummade osakaalu. Vastavalt sellisele lähenemisele oleks näiteks 76-protsendilise toote ja käibe suhtarvuga Mayer-Kuverti põhisummat kohandatud suuremaks 90-protsendilise käibega hagejate kohandatud põhisummast, kuigi enne kohandamist oli hagejate põhisumma rohkem kui kaks korda suurem Mayer-Kuverti omast. Kasutatud metoodika püüdis seega õiglusest tulenevalt taastada tasakaalu kohandatud põhisummade vahel, tehes individuaalseid vähendamisi, mis ei kajasta ainult toote ja käibe suhtarve, vaid ka asjaomaste ettevõtjate kartellikokkuleppes osalemise võrreldavust, nagu see nähtub kohandamata põhisummadest (vaidlustatud otsuse põhjendus 18).

116 Lõpuks täpsustab komisjon, et isegi kui Hamelini toote ja käibe suhtarv oli märkimisväärselt väiksem kui teistel ettevõtjatel, tuli ka tema trahvi vähendada, võtmaks arvesse asjaolu, et tema roll kartellikokkuleppes oli sarnane nimetatud ettevõtjate rollile. Võttes arvesse tema toote ja käibe suhtarvu, vähendati Hamelini põhisummat kõigi teiste ettevõtjatega võrreldes kõige vähem (vaidlustatud otsuse põhjendus 19). Kui komisjon oleks vähendamisel tuginenud üksnes asjaomaste ettevõtjate toote ja käibe suhtarvule, siis ei oleks Hamelini trahvi vähendatud ja tema põhisumma oleks olnud ligikaudu 1275% suurem kui hagejate kohandatud põhisumma, samas kui Hamelini müügiväärtus oli vaid 30% suurem kui hagejate müük (vaidlustatud otsuse põhjendus 20). Sellest tuleneb, et Hamelini trahvi põhisumma kindlaksmääramine kajastab tema võrreldavat osalemist kartellikokkuleppes, rikkumise raskust ja kestust ning sellel on piisavalt hoiatav mõju (vaidlustatud otsuse põhjendus 21).

117 Eeltoodut arvesse võttes tuleb aluseks võtta järgmised asjaolud, mille alusel kohandas komisjon erandkorras esialgses ja vaidlustatud otsuses asjaomastele ettevõtjatele määratud trahvide põhisummasid:

– vajadus määrata kindlaks vähendamismäär, et põhisumma oleks alla kogukäibest 10% ülempiiri;

– vähendamismäära kindlaksmääramine eelkõige asjaomaste ettevõtjate 2012. aasta toote ja käibe suhtarvu alusel, kuid mitte lineaarselt (suurema toote ja käibe suhtarvuga kaasneb suurem vähendamismäär, kusjuures lähtepunktiks on 93-protsendilise toote ja käibe suhtarvuga GPV, kes saab kasu 98-protsendilisest vähendamisest);

– tasakaalu taastamine kohandatud põhisummade vahel individuaalsete vähendamiste alusel, mis ei kajasta mitte ainult toote ja käibe suhtarve, vaid ka asjaomaste ettevõtjate kartellikokkuleppes osalemise võrreldavust, nagu see nähtub kohandamata põhisummadest;

– Hamelini puhul väikseima, 85-protsendilise vähendamismäära kindlaksmääramine ainult 17-protsendilise toote ja käibe suhtarvu alusel, mis on tuletatud tema endise tütarettevõtja 2012. aastal toimunud müüki arvesse võttes, ning seetõttu, et õiglusest tulenevalt on vaja taastada selle kohandatud põhisumma tasakaal teiste ettevõtjate omadega (ainult toote ja käibe suhtarvu põhjal vähendamise annaks põhisumma, mis on ligikaudu 1275% suurem kui hagejate kohandatud põhisumma, kuigi Hamelini müügiväärtus oli vaid 30% suurem kui hagejate müügi oma).

2) Põhisummade kohandamist suunanud põhimõtete ja eesmärkide õiguspärasus

118 Mis puudutab asjaomaste ettevõtjate trahvide põhisummade mittelineaarset vähendamist, mis põhineb erinevatel toote ja käibe suhtarvudel, siis heidavad hagejad komisjonile peamiselt ette seda, et ta määras Bongile trahvi 88-protsendilise vähendamismäära, mis oli peaaegu sama suur kui hagejate kasuks määratu (90%), isegi kui Bongi 80-protsendiline toote ja käibe suhtarv oli 10% väiksem nende omast (90%). Nad järeldavad sellest, et nende kasuks määratud trahvi vähendamismäär oleks võrdse kohtlemise põhimõtte järgimiseks pidanud olema suurem. Samuti on selle põhimõttega vastuolus ka asjaolu, et sel viisil kohandatud põhisumma moodustab muu hulgas Bongi puhul vaid 4,7% tema kogukäibest, samas kui hagejate kohandatud põhisumma võrdub 9,7 protsendiga nende kogukäibest.

119 Võttes aga arvesse, et komisjon ei määranud vähendamismäära kindlaks üksnes või skemaatiliselt nende erinevate toote ja käibe suhtarvude põhjal, ei ole hagejatel alust väita, et sellest tuleneb tingimata väär võrdlev hinnang või isegi ebavõrdne kohtlemine nende kahjuks. Asjaomaste olukordade võrdlemiseks on siiski vaja lähtuda erinevatest kohandamata põhisummadest, mis on kindlaks määratud võrdse kohtlemise põhimõtet järgides, võttes nõuetekohaselt arvesse toime pandud rikkumise raskust ning karistamise ja hoiatava mõju eesmärki (vt eespool punktid 107 ja 108). Selleks tuleb toote ja käibe suhtarve kasutades kontrollida, kas nimetatud põhisummade vastava kohandamise tulemused on piisavalt seotud määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 ja suuniste asjakohaste kriteeriumidega, eelkõige rikkumise raskusega ning karistamise ja hoiatava mõju eesmärgiga, mille hindamine sõltub eelkõige asjaomaste ettevõtjate suurusest ja majanduslikust võimsusest.

120 Sellega seoses tuleb meeles pidada, et hagejad ei vaidle vastu kõigi asjaomaste ettevõtjate suhtes toote ja käibe suhtarvu arvessevõtmisele nende põhisummade kohandamiseks kogukäibest alla 10% ülempiiri, vaid üksnes vähendamismäära mittelineaarsele kindlaksmääramisele, väidetavalt hagejate kahjuks, nimetatud suhtarvude alusel ja eesmärgiga säilitada tasakaal erinevate trahvide vahel sõltuvalt iga asjaomase ettevõtja osalemise raskusest, tagades samas, et kohandatud põhisummad jäävad alla 10% kogukäibest (vt eespool punkti 117 teine ja kolmas taane). Tuleb aga tõdeda, et selle meetodi kohaldamise tagajärjed on esiteks see, et hagejatele määrati põhisumma protsentuaalselt suurem vähendamine (90%) kui see, millest said vastavalt kasu Bong (88%) ja Hamelin (85%), kellega nad end võrdlesid, ja teiseks, et hagejatele lõpuks määratud trahvi osakaalu vähendati veidi ja nende suhteline positsioon asjaomaste ettevõtjate määratud trahvisummade kahanevas järjestuses paranes pärast põhisummade kohandamist teiselt kolmandale kohale. Lisaks, nagu märgib õigesti komisjon, kui ta oleks piirdunud trahvide arvutamise aluseks oleva 10% ülempiiri kohaldamisega, nagu on ette nähtud määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises lõigus, see tähendab tasanduskünnisena trahvide arvutamise menetluse lõpus, see tähendab ilma põhisummade eelkõige toote ja käibe suhtarvudel põhineva vahepealse kohandamiseta, siis oleks hagejatele määratav trahv olnud suurem, täpsemalt kolmanda kõige suurema asemel teine kõige suurem kõigile asjaomastele ettevõtjatele määratud trahvide hulgast.

121 Samuti võis komisjon oma kaalutlusõiguse teostamisel suuniste punkti 37 alusel, mida hagejad ise taotlesid, põhimõtteliselt õiguspäraselt vastu võtta põhisummade mittelineaarse kohandamismeetodi, et võtta arvesse vajadust, et need summad kajastaksid jätkuvalt asjaomaste ettevõtjate võrreldavat osalemist kartellikokkuleppes ja neile määratud kohandamata põhisummade osakaalu. Nimelt, nagu on sisuliselt märgitud vaidlustatud otsuse põhjendustes 17–19 trahvisummade kindlaksmääramise oluliste kriteeriumide, see tähendab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 3 viidatud rikkumise raskuse ja kestuse, seisukohast oli vaja säilitada piisavalt oluline seos ühelt poolt kohandatud põhisummade ja teiselt poolt kohandamata põhisummade vahel, kuna viimased olid kindlaks määratud nende kriteeriumide, ja eelkõige asjaomaste ettevõtjate suuruse ja majandusliku võimsuse, alusel, et tagada karistuste piisavalt hoiatav mõju (vt eespool punkt 119). Seevastu põhisummade lineaarne ja skemaatiline vähendamine, mis põhineb ainult toote ja käibe suhtarvudel, ei oleks sellist tulemust taganud, vaid oleks eelkõige Bongi ja Mayer-Kuverti puhul kaasa toonud hagejate omast oluliselt suuremate kohandatud põhisummade kindlaksmääramise, isegi kui nende ettevõtjate kohandamata põhisummad olid hagejate omast väiksemad.

122 Sellega seoses tuleb täpsustada, et vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei kujuta toode ja käibe suhtarv kui pigem sobiv arvutuskoefitsient, mis kombineerib müügiväärtuse ja kogukäibe, erinevalt müügiväärtuse kui sellise kriteeriumist, iseenesest sobivat kriteeriumi majandusliku võimsuse kajastamiseks ja seega tema rikkumises osalemise majandusliku tähtsuse väljendamiseks (vt analoogia alusel eespool punktis 93 viidatud kohtupraktika) ega otsustavat kriteeriumi trahvi kindlaksmääramiseks. Kui see oleks nii, võiks suurem toode ja käibe suhtarv isegi õigustada trahvi põhisumma vastavat suurendamist, et see kajastaks paremini seda suurust ja majanduslikku võimsust ning vastaks karistamise ja hoiatava mõju eesmärgile. Käesolevas kohtuasjas piirdus komisjon aga sellega, et ta kasutas seda suhtarvu abina trahvi vähendamisel, lähenedes isegi vastupidi, määrates ettevõtjatele, kelle selline suhtarv oli suurem, küll mittelineaarselt palju suurema vähendamismäära, võttes aga samas arvesse vajadust tagada tasakaal rikkumise toimepanemises asjaomaste ettevõtjate osakaalu alusel kohandatud põhisummade vahel. Selles kontekstis eiravad hagejad ka kogukäibe asjakohasust ettevõtja suuruse ja majandusliku võimsuse kriteeriumina (vt eespool punkt 88), kuigi eespool punktis 93 käsitletud kohtupraktika viitas selgelt, et kartellikokkuleppe esemeks oleva toote müügiväärtus oli selleks sobivam kriteerium, mis peab pealegi eespool punktides 119 ja 121 esitatud põhjustel kajastama määratavate trahvide põhisummasid. Seega isegi ainult neil põhjustel ei saa nõustuda hagejate argumendiga, et komisjoni valitud kohandamismetoodika andis tulemusi, mis ei ole seotud suuruse ja majandusliku võimsusega (vt eespool punkt 72) ning mis on diskrimineerivad, kujutades erinevaid lahknevusi kogukäibest 10% ülempiiri suhtes.

123 Käesolevas kohtuasjas püüdis komisjon vastupidi säilitada tasakaalu ühelt poolt kohandatud põhisummade ning teiselt poolt rikkumise asjaomaste ettevõtjate osalemise osakaalu ja vajaduse vahel tagada trahvide piisavalt hoiatav mõju, kehtestades mittelineaarselt individuaalsed vähendamismäärad, tagamaks, et need summad ei ületa 10% ülempiiri, kuid kajastavad siiski nimetatud ettevõtjate selles rikkumises osalemise võrreldavust, lähtuvalt nende suurusest ja majanduslikust võimsusest.

124 Sellest tuleneb, et see, et komisjon arvestab individuaalseid vähendamismäärasid, mis põhinevad mitte üksnes asjaomaste ettevõtjate vastavatel toote ja käibe suhtarvudel, vaid ka vajadusel säilitada piisavat seost ühelt poolt kohandatud põhisummade ja teiselt poolt nende kartellikokkuleppes osalemise osakaalu ja vajaduse vahel tagada trahvide piisavalt hoiatav mõju, nii nagu need on väljendatud kohandamata põhisummades, kujutab endast määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 kriteeriume ja eesmärke arvestades võrdse kohtlemise põhimõtte tähenduses võrreldavate olukordade võrdset kohtlemist. Nimelt, peale trahvi põhisummade vähendamist alla 10% ülempiiri, on selle lähenemise eesmärk kajastada nii rikkumise raskust, mida mõõdetakse asjaomaste ettevõtjate suuruse ja majandusliku võimsuse alusel, kui ka karistuse hoiatavat laadi, mis kajastub kartelli esemeks oleva toote müügiväärtustel põhinevates kohandamata põhisummades. Seevastu lineaarne ja skemaatiline põhisummade vähendamine vastavalt üksnes toote ja käibe suhtarvule, mis ei ole asjaomaste ettevõtjate suuruse ja majandusliku võimsuse näitamiseks täpselt sobiv kriteerium, ei oleks taganud sellise seose säilimist, vaid oleks vastupidi võinud seda moonutada või selle isegi täielikult katkestada (vt eespool punkt 122).

125 Arvestades neid põhimõtteid ja eesmärke, mis on suunanud asjaomastele ettevõtjatele määratavate trahvide põhisummade kohandamist, tuleb täpsemalt hinnata, kas hagejad on esiteks Bongi ja Hameliniga (esimene osa esimese võimalusena) ning teiseks GPV-ga (teine osa teise võimalusena) võrreldavas olukorras või mitte, kas neid olukordi on koheldud võrdselt või ebavõrdselt ning kas viimasel juhul on see objektiivselt põhjendatud või mitte.

c) Võrdlus Bongi olukorraga

126 Kõike eeltoodut arvestades tuleb tõdeda, et sisuliselt väidab komisjon õigesti (vt eespool punkt 84), et isegi kui Bongi toote ja käibe suhtarv oli hagejate omast 10% väiksem, tuli arvesse võtta asjaolu, et Bongi kohandamata põhisumma oli hagejate omast veidi väiksem. Seega, sõltumata sellest erinevusest vastavate toote ja käibe suhtarvude vahel, võis komisjon õiguspäraselt leida, et oluliselt erinevate

kohandatud põhisummade kehtestamine ei olnud põhjendatud. Pärast kohandamist oli Bongi kohandatud põhisumma (13 860 000 eurot) aga isegi suurem hagejate omast (11 823 500 eurot), mis tõendab, et hagejate suhtes kohaldatud 90-protsendiline vähendamismäär – mis oli suurem kui Bongi suhtes kohaldatud 88-protsendiline määr – andis neile isegi suhtelise eelise. Seega ei teinud komisjon hindamisviga, kui ta leidis, et hagejate kohandatud põhisumma täiendav vähendamine, nagu hagejad taotlesid, tooks kaasa selle, et neile antaks ebaproportsionaalne eelis ja neile määrataks trahv, mis ei ole piisavalt hoiatav, arvestades võrreldavat lähteolukorda kartelli esemeks oleva toote müügiväärtuse alusel määratud kohandamata põhisummade osas.

127 Sellest tuleneb ka, et väidetav märkimisväärne erinevus võrreldes kogukäibest 10% ülempiiriga kohandatud põhisummade vahel, see tähendab 4,7% Bongi ja 9,7% hagejate puhul, on üksnes eespool punktides 120–125 hinnatud ja kinnitatud võrdse kohandamise tulemus, mistõttu tuleb sellega seoses esitatud etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

128 Isegi kui eeldada, et Bongi põhisumma mittelineaarset kohandamist tuleb pidada võrreldavate olukordade ebavõrdseks kohtlemiseks, mis on kindlaks määratud ainult toote ja käibe suhtarvude alusel, mida see ei ole, oleks selline ebavõrdne kohtlemine igal juhul eespool punktides 121–124 esitatud põhjustel objektiivselt põhjendatud trahvide tasakaalu taastamiseks, lähtudes karistamise ja hoiatava mõju eesmärgist, ning seda ei saa seega pidada hagejate suhtes võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumiseks.

129 Seega tuleb etteheide, mis puudutab hagejate ebavõrdset kohtlemist Bongiga võrreldes, põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

d) Võrdlus Hamelini olukorraga

130 Mis puudutab võrdlust Hamelini olukorraga, siis tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendustest 16, 17, 19 ja 20 tuleneb, et arvestades võrdlusaasta 2012 andmeid, mille alusel määrati kindlaks ja kohandati põhisummad, oli Hamelini olukord ainulaadne ja seega erinev teiste asjaomaste ettevõtjate, sealhulgas hagejate olukorrast. See seisneb esiteks selles, et tema majandustegevus ei olnud „ainutoote“ laadi, ja teiseks, et tema toote ja käibe suhtarv oli ainult 17%, mis oli pealegi leitud tema endise tütarettevõtja, kes oli 2010. aastal Bongile müüdud, 2012. aasta müüki arvestades.

131 Nimelt, nagu nähtub sisuliselt vaidlustatud otsuse põhjendusest 19, ei saanud suuniste punkti 37 alusel Hamelini põhisumma kohandamist, millega määrati talle 85-protsendiline ehk teistele ettevõtjatele määratutega võrreldes kõige väiksem vähendamismäär, põhjendada ei „ainutoote“ olemuse ega selle toote ja käibe 17-protsendilise suhtarvuga, vaid see tulenes peamiselt õiglusest, võttes arvesse tema võrreldavat osalemist kartellikokkuleppes ja vajadust taastada tasakaal määratud trahvide vahel. Samamoodi on vaidlustatud otsuse põhjenduses 20 märgitud, et kui Hamelini trahvi põhisummat ei oleks vähendatud 85%, oleks see summa olnud ligikaudu 1275% suurem hagejate omast, kuigi tema kartelli esemeks oleva toote müügiväärtus 2007. aastal oli vaid 30% suurem hagejate müügiväärtusest. Nagu komisjon rõhutas, oleks selline tulemus olnud aga ebaproportsionaalne ja vastuolus vajadusega taastada tasakaal trahvide vahel, mis peaksid kajastama asjaomaste ettevõtjate rikkumises osalemise tähtsust ja tagama võrdlevalt piisavalt hoiatava mõju, sarnaselt sellele, mis kajastus kartelli esemeks oleva toote 2007. aasta müügiväärtuse alusel kindlaks määratud kohandamata põhisummades, et võtta arvesse nimetatud ettevõtjate suurust ja majanduslikku võimsust.

132 Seega, isegi kui komisjoni lähenemist Hamelini suhtes võiks pidada erinevate olukordade võrdseks kohtlemiseks, kuivõrd komisjon määras talle 85-protsendilise vähendamismäära, mis põhines peamiselt teiste ettevõtjate „ainutoote“ laadi arvessevõtmiseks ette nähtud toote ja käibe suhtarvu arvestamisel, kuigi Hamelin ei kujutanud endast sellist ettevõtjat ning tal oli selles osas väga piiratud suhtarv, oli põhisumma kohandamine objektiivselt põhjendatud, võttes arvesse eespool punktides 120–124 toodud kriteeriume ning asjaolu, et Hamelini rikkumises osalemise tõttu oli tema kohandamata põhisumma

suuresti võrreldav teiste ettevõtjate omaga (vt eespool punktid 107 ja 108). Sellega seoses on oluline märkida, et Hamelini trahvi kohandatud põhisumma on võrreldes teiste ettevõtjatega jätkuvalt kõige suurem, mis võtab arvesse 2007. aastal hagejale omistatavat kõige suuremat müügiväärtust ja selle kõige suuremat kohandamata põhisummat ning tema kõige väiksemat toote ja käibe suhtarvu. Kõik need elemendid väljendusid kõigi teiste ettevõtjatega võrreldes kõige väiksema, 85-protsendilise vähendamismäära määramises, mille tulemusel määrati põhisumma, mis on peaaegu kaks korda suurem kui hagejate oma (22 607 550 võrreldes 11 823 500 euroga), mida komisjon võis õiguspäraselt pidada proportsionaalseks ja piisavalt hoiatavaks. Selles kontekstis tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et kui Hamelini kohandamata põhisumma oli juba kõige suurem (150 717 000 eurot), ületas see hagejate oma (118 235 000 eurot) vaid umbes veerandi võrra. Neil asjaoludel võis komisjon õiguspäraselt arvesse võtta Hamelini põhisumma võimalikku ülemäärasust kui muud eripärast asjaolu suuniste punkti 37 tähenduses, et õigustada nimetatud summa olulist kohandamist, ja tagada, et sarnaselt teiste põhisummadega ei ole see mitte ainult väiksem 10% ülempiirist, vaid ka viimastega tasakaalus.

133 Sellest tuleneb, et märkimisväärne erinevus kohandatud põhisummade vahel, võrreldes kogukäibest 10% ülempiiriga, see tähendab 4,5% Hamelini ja 9,7% hagejate puhul, kujutab endast üksnes eespool punktides 130–132 hinnatud ja kinnitatud objektiivselt põhjendatud kohandamise tulemusi, mistõttu tuleb sellega seoses esitatud etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

134 Samuti ei saa nõustuda etteheitega, et komisjonil ei olnud õigust määrata Hamelinile 17-protsendilist toote ja käibe suhtarvu. Vastupidi, kuna komisjon oli kindlaks määranud kõigi asjaomaste ettevõtjate, sealhulgas Hamelini, kohandamata põhisummad kartelli esemeks oleva toote 2007. aasta müügiväärtuse alusel, see tähendab ajal, mil Hamelin oli veel tegev kartelli esemeks oleva toote tootmises ja turustamises, siis oli isegi hädavajalik, et komisjon hindaks Hamelini 2012. aasta fiktiivset, kuid siiski piisavalt usaldusväärset toote ja käibe suhtarvu, et nimetatud põhisummasid oleks võimalik võrdselt kohandada.

135 Järelikult tuleb etteheide, mis puudutab hagejate ebavõrdset kohtlemist Hameliniga võrreldes, ja seega käesoleva väite esimese võimalusena esitatud esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

e) Võrdlus GPV olukorraga

136 Käesoleva väite teises osas, mis on esitatud teise võimalusena, heidavad hagejad komisjonile sisuliselt ette, et ta diskrimineeris neid GPV-ga võrreldes, määrates talle neist selgelt väiksema kohandatud põhisumma.

137 Mis puudutab võrdlust GPV olukorraga, siis tuleb meeles pidada, et erinevalt hagejatest, kelle trahvi põhisumma kohandamisel määrati vähendamismäär 90%, mis vastab täpselt nende toote ja käibe suhtarvule, kohaldati GPV-le trahvi vähendamismäära 98% ehk viie punkti võrra suuremat tema 93-protsendilisest toote ja käibe suhtarvust. Sellest tuleneb, et kohandatud põhisumma on selgelt väiksem kui teistel asjaomastel ettevõtjatel, eelkõige Bongil ja hagejatel (2 063 920 võrreldes 13 860 000 ja 11 823 500 euroga), isegi kui GPV, Bongi ja hagejate kohandamata põhisummad olid üksteisega küllalt sarnased (103 196 000, 115 500 000 ja 118 235 000 eurot).

138 Nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 17, oli komisjoni arvates selline lähenemine eelkõige vajalik selleks, et vähendada kohandamata põhisummat täpselt alla GPV 2013. aasta kogukäibest 10% ülempiiri, ja 98-protsendiline vähendamismäär oli suurim näitaja, mille alusel teised vähendamismäärad olid kindlaks määratud. Vastuseks Üldkohtu kirjalikule küsimusele kinnitas komisjon nimelt, et GPV kogukäive ulatus 2012. aastal 23 460 596 euroni (mida kasutati tema toote ja käibe suhtarvu kindlaksmääramiseks) ja 2013. aastal 23 356 449 euroni (mida kasutati 10-protsendilise ülempiiri kohaldamiseks vaheetapis). Kohtumenetluse käigus selgitas komisjon ise, et GPV-le

kohaldatud 98-protsendiline vähendamismäär oli peamiselt tingitud vajadusest vähendada trahvi põhisummat alla 10% ülempiiri, kuna tema toote ja käibe suhtarv oli võrdlevalt kõige suurem ning tema kogukäive oli 2012. ja 2013. aastal oluliselt vähenenud (vt eespool punkt 86).

139 Võttes aga arvesse esiteks seda, et kartelli esemeks oleva toote GPV 2007. aasta müügiväärtus, mille alusel määrati kindlaks tema kohandamata põhisumma, oli suhteliselt suur, ja teiseks, et tema 2012. ja 2013. aasta kogukäive oli teiste asjaomaste ettevõtjate kogukäivetega võrreldes eriti väike, ning kolmandaks asjaolu, et GPV puhul pidi tema põhisumma kohandamisel toote ja käibe suhtarvu ja 10% ülempiiri arvessevõtmine tingimata kaasa tooma selle summa olulise või isegi ebaproportsionaalse vähendamise, tuleb tõdeda, et GPV oli erinevas olukorras võrreldes teiste asjaomaste ettevõtjate, sealhulgas hagejate olukorraga. Seega kujutas põhisumma kohandamise sama metoodika kohaldamine tema suhtes, vähemalt eelkõige toote ja käibe suhtarvu kohaldamine selle summa vähendamiseks alla 10% ülempiiri, endast ebavõrdset kohtlemist GPV kasuks.

140 Lisaks, isegi kui komisjon soovis seda tehes rakendada 16. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Putters International *vs*. komisjon (T-211/08, EU:T:2011:289, punkt 80) mõtet, on selle tehte tulemus siiski GPV kohandatud põhisumma kindlaksmääramine, mis oli selgelt väiksem teiste ettevõtjate omadest. Eelkõige puudub nimetatud summal erinevalt Bongi, Hamelini ja hagejate olukorrast ning vastupidi eespool punktis 123 märgitud nõuetele piisavalt suur seos GPV kohandamata põhisummaga, isegi kui see peaks eelkõige kajastama selle ettevõtja suurust ja tegelikku majanduslikku võimsust, mis iseloomustavad tema rikkumises osalemise suhtelist olulisust. Sellest järeldub, et GPV puhul kohandas komisjon põhisummat liiga skemaatiliselt ja jäigalt, arvestades 10% ülempiiri, jättes arvesse võtmata tema ainulaadse olukorra, mis seisnes suures erinevuses tema 2007. aasta müügiväärtuse kui tema suurust ja majanduslikku võimsust kajastava olulise kriteeriumi ja tema 2012. ja 2013. aasta kogukäibe vahel. Selle lähenemise tulemusel eraldatakse GPV kohandatud põhisumma kriteeriumidest ning karistamise ja hoiatava mõju eesmärkidest määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 tähenduses, andes trahvide arvutamise vaheetapis tulemuse, mida kohaldatakse tavaliselt alles selle protsessi lõpus ehk sama määruse artikli 23 lõike 2 teise lõigu alusel 10% tasandusmäära kohaldamisel.

141 Seega pidi selle metoodika alusel GPV kasuks tema toote ja käibe suhtarvu ning 10% ülempiiri arvessevõtmine, olenemata suurest erinevusest tema müügiväärtuse ja kogukäibe vahel, katkestama nõutud seose kohandamata ja kohandatud põhisummade vahel. Sellest järeldub, et vastupidi eesmärgile, mida komisjon ise Bongi, Hamelini ja hagejate olukordade võrdlemisel rõhutas, ei olnud kohandatud põhisumma enam võimeline kajastama GPV suurust ja majanduslikku võimsust ning tagama tema suhtes piisavalt hoiatavat mõju, ning samuti ei saanud nimetatud summa tagada tasakaalu teiste ettevõtjate trahvisummadega, mistõttu see ebavõrdne kohtlemine ei olnud objektiivselt põhjendatud. Sellega seoses ei saa komisjon tugineda eespool punktides 96 ja 97 viidatud kohtupraktikale, mille kohaldamine põhineb 10% ülempiiri järgimisel tasandusmäärana just trahvi arvutamise menetluse lõpus, mitte trahvi põhisummade kohandamise vaheetapis (vt eespool punkt 104). Kui GPV põhisummat ei oleks kohandatud, oleks selle ülempiiri kohaldamise järel talle määratud trahv olnud lõpuks nimelt selgelt suurem, see tähendab ligikaudu 2,34 miljonit eurot esialgses otsuses määratud 1,651 miljoni euro asemel.

142 Järelikult kujutab põhisummade kohandamise meetodi kohaldamine GPV suhtes endast teiste asjaomaste ettevõtjate ning eelkõige Bongi ja hagejate ebavõrdset kohtlemist, mis ei ole objektiivselt põhjendatud.

143 Sellest ei järeldu siiski, et käesoleva väite teise osaga, mis on esitatud teise võimalusena, tuleks nõustuda.

144 Selles osas tuleb tõdeda, et esiteks on hagejad kohtuistungil korduvalt kinnitanud, et nad ei vaidlusta teistele asjaomastele ettevõtjatele, sealhulgas GPV-le, määratud trahvide õiguspärasust, mis on muutunud lõplikuks. Teiseks, isegi kui GPV objektiivselt põhjendamatu soodsam kohtlemine on õigusvastane, tuleb meeles pidada, et võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisel tuleb arvestada

seaduslikkuse põhimõttega, mille kohaselt ei või keegi tugineda enda huvides kolmanda isiku kasuks toime pandud õigusnormi rikkumisele (5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Solvay *vs.* komisjon, C-455/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:796, punkt 109; 16. juuni 2016. aasta kohtuotsus Evonik Degussa ja AlzChem *vs.* komisjon, C-155/14 P, EU:C:2016:446, punkt 58, ning 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus LG Electronics ja Koninklijke Philips Electronics *vs.* komisjon, C-588/15 P ja C-622/15 P, EU:C:2017:679, punkt 91).

145 Sellest tuleneb, et hagejad ei saa enda huvides tugineda ainult ettevõtja GPV kasuks toime pandud õigusnormi rikkumisele. Käesoleval juhul on see seda vähem võimalik, kuna esiteks oli esialgne otsus muutunud lõplikuks GPV suhtes ja talle määratud trahvisumma ei ole käesoleva kohtuvaidluse ese, ning teiseks koheldi kõiki teisi asjaomaseid ettevõtjaid, välja arvatud GPV, sama trahvide põhisummade kohandamise metoodika alusel võrdselt. Nimelt, kui tuleks nõustuda hagejate taotlusega määrata neile suurem vähendamismäära, siis võiks see kahtluse alla seada võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise seoses nende põhisummade kohandamisega, võrreldes Bongi, Mayer-Kuverti ja Hameliniga, kelle trahvid on samuti jõustunud, ja kelle suhtes on hagejad juba eelisseisus (vt eespool punktid 118–135). Igal juhul ei ole hagejad tõendanud, et GPV suhtes toime pandud õigusnormi rikkumine viib trahvisumma kindlaksmääramisel erineva õigusliku kriteeriumi kohaldamiseni või et selle tagajärjel väheneb GPV osakaal rikkumises nende kahjuks (vt selle kohta 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus LG Electronics ja Koninklijke Philips Electronics *vs.* komisjon, C-588/15 P ja C-622/15 P, EU:C:2017:679, punktid 95 ja 96).

146 Järelikult tuleb käesoleva väite teine osa ja järelikult kõnealune väide tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

C. Kolmas väide, et rikutud on proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu või õigluse põhimõtteid

147 Hagejad vaidlevad vastu sellele, et juba CNC 25. märtsi 2013. aasta otsuses määratud trahvi komisjoni poolt arvesse võtmata jätmine on õiguspärane (vaidlustatud otsuse põhjendused 46 ja 56). Nad ei viita *ne bis in idem*-põhimõtte, vaid proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele, nii nagu seda on tõlgendatud 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuses Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 11), mis on asjakohane, isegi kui *ne bis in idem*-põhimõte ei ole kohaldatav, ning mis on Saksa õigusteoorias tuntud kui arvessevõtmise põhimõte (*Anrechnungsprinzip*) või üldine õigluse nõue, mida komisjon on juba ise oma varasemas otsustuspraktikas järginud.

148 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 50 lükkas komisjon nende sõnul ekslikult tagasi võrreldavuse oma varasema otsustuspraktika ja käesoleva juhtumi vahel, kinnitades, et ei ole tõendatud, et hagejad olid raskes majanduslikus olukorras või et nende kahe karistuse kombineeritud mõju oli niivõrd suur, et tuli järeldada, et sellel oli ülemääraselt hoiatav mõju. Nagu komisjon haldusmenetluses juba märkis, on hagejate majanduslik olukord oluliselt halvenenud majandus- ja finantskriisi ning ka paberkandjal ümbrike üldise nõudluse vähenemise tõttu üha digitaalsemas keskkonnas, mistõttu on nad 2013. aastal kandnud kahjumit summas 2 900 000 eurot, mis lisandub 2012. aastal kantud maksudele summas 18 855 000 eurot, millest 12 002 000 eurot moodustab CNC määratud trahv. Seetõttu olid nad veebruaris 2014 sunnitud Acalá de Henarese (Hispaania) peamise tootmiskeskuse 132 töötajat ehk 28% töötajatest vallandama, ning 2013. aasta netotulu langes 2012. aastaga võrreldes 8,5%. Mis puudutab ülemäärast hoiatavat mõju, siis tuletavad hagejad meelde, et CNC trahv võrdub 10 protsendiga nende kogukäibest, samas kui vaidlustatud otsuses määratud trahv võrdub 9,7 protsendiga samast kogukäibest. Seega oleks nende kombineeritud mõju peaaegu kaks korda suurem kui 10% ülempiir.

149 Hagejad täpsustavad, et nad esitasid üksikasjaliku teabe, mis tõendab seost, „osalist kattumist“ või täiendavat laadi ja vastastikust mõju, mis esineb CNC poolt lõpuks karistatud asjaolude ja vaidlustatud otsuses karistatud asjaolude vahel. Nimelt võib kartellikokkulepet, mille eest see viimane karistuse

määras, selgitada üksnes nende ettevõtjate vahel, kelle suhtes on algatatud uurimine pärast Hispaania ühinemist Euroopa Ühendusega 1986. aastal, sõlmitud lepingute alusel ja üldises või organisatsioonilises raamistikus. Kuni selle kuupäevani sõlmiti Hispaania turu 1978. aasta konkurentsivastased kokkulepped riigi tasandil arvestades, et see turg oli impordi eest kaitstud ümbrikele kohaldatava 36-protsendilise tollimaksuga. Pärast ühinemist ja tollimaksude kõrvaldamise järel teadsid Hispaania tootjad, et nende kokkulepete püsimajäämine sõltus Hispaania turu kaitsest välismaiste tootjate riiki sisenemise eest. Seetõttu laiendati neid kokkuleppeid Prantsusmaale ja Portugali 16. juulil 1986 Pariisis (Prantsusmaa) sõlmitud kokkuleppega peamiste Hispaania ja Prantsuse tootjate vahel ning varem sõlmitud sarnase kokkuleppega peamiste Portugali tootjatega. Need kokkulepped edastati kõikidele Hispaania tootjatele, kes olid koondunud Asociación Española de Fabricantes de Sobres y Manipulados de Papel y Cartón para la Enseñanza y la Oficinasse (ASSOMA), 16. oktoobril 1986 toimunud koosolekul. Seejärel laiendati neid 1995. aastal Hamelinile ja 1999. aastal Rootsi tootja Bongile, hõlmamaks ka Põhjamaid, Ühendkuningriiki ja Prantsusmaad. Järelikult sõltus Hispaania kokkulepete toimimine Euroopa kokkulepete olemasolust, mis kaitsesid Hispaania turgu välismaiste tootjate sisenemise eest.

150 Hagejate sõnul on CNC määratud trahvi arvesse võtmata jätmine nende suhtes samuti diskrimineeriv. Nad on ainus ettevõtja esialgses otsuses käsitletud rikkumise eest vastutavaks tunnistatute seast, keda liikmesriigi konkurentsiasutus karistas asjaolude eest, mis on seotud komisjoni karistatud asjaoludega. Vastupidi sellele, millele on viidatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 55, ei taganud 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4) alusel esitatud vähendamistaotlus neile *de facto* eelist, vaid taotles ühe faktilise asjaolu tunnustamist, mis esialgse otsusega karistatud teiste ettevõtjate puhul puudus. Seega paluvad hagejad Üldkohtul – teise võimalusena võrreldes esimese väitega ja täiendavalt teise väitega – muuta vaidlustatud otsust ja vähendada neile määratud trahvi täiendavas summas 33%, et võtta arvesse CNC 25. märtsi 2013. aasta otsuses määratud trahvi, mille põhjendatust kinnitas Audiencia Nacional, Sala de lo Contencioso (üleriigiline kohus, halduskolleegium) oma 29. märtsi 2017. aasta otsuses. Hagejad lisavad sisuliselt, et see kohtuotsus tunnistab, et „[komisjoni karistatud asjaolude] ajavahemik kattub“ CNC karistuse omaga ja et toode (paberümbrikud) kattub. See kinnitab, et CNC karistatud tegevuse ja vaidlustatud otsusega karistatud tegevuse korralduslikud raamistikud kattuvad osaliselt või identselt.

151 Komisjon palub käesolev väide tagasi lükata.

152 Käesoleva väitega väidavad hagejad, et rikutud on proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid, täpsemalt õigluse põhimõtet, kuna erinevalt oma varasemast otsustuspraktikast ei võtnud komisjon esialgses ja vaidlustatud otsuses määratud trahvi arvutamisel sisuliselt arvesse CNC 25. märtsi 2013. aasta otsuses neile kui esialgse otsuse adressaatide hulgas ainsale ettevõtjale määratud trahvi, kuigi selle trahvi summa oli juba suurem 10-protsendist nende kogukäibest (vt vaidlustatud otsuse põhjendusi 46–55).

153 Komisjon vaidleb aga vastu sellele, et õigluse põhimõte, nagu seda on tunnustatud 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuses Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 11), on käesoleval juhul kohaldatav.

154 Kõigepealt tuleb märkida, et 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4) tegemisel ei olnud veel esiteks komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiasutuste paralleelsete pädevuste süsteemi, mis põhineb määrusel nr 1/2003 ELTL artiklite 101 ja 102 rakendamiseks; teiseks olid liikmesriikide konkurentsiasutuste pädevused muu hulgas ELTL artikli 101 – ja ainult selle lõike 1 – kohaldamiseks piiratumad, ning kolmandaks ei olnud veel õigusnormidega ELTL artikli 103 tähenduses selgitatud selle liikmesriigi konkurentsiõigusega paralleelset kohaldamist (vt selle kohta 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsus Wilhelm jt 14/68, EU:C:1969:4, punktid 2 ja 9, ning 21. märtsi 1974. aasta kohtuotsus BRT et Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs, 127/73, EU:C:1974:25, punkt 7 ja järgnevad). Lisaks puudutas 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsus Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4) Bundeskartellamti (föderaalne konkurentsiamet, Saksamaa) poolt üksnes Saksa konkurentsiõiguse kohaldamist kartellikokkuleppe suhtes, mille osas algatas komisjon paralleelselt

menetluse EMÜ artikli 85 kohaldamiseks. Euroopa Kohus võttis seega arvesse võimalust, et liikmesriigi konkurentsiasutused ja komisjon määravad oma vastava pädevuse raames eraldi ja kumulatiivselt trahvid, et karistada oma vastavate pädevuste raames „ühe ja sama kartellikokkuleppe“ eest, mis tekitas õigluse üldpõhimõttest tulenevalt vajaduse vältida „karistuste kumuleerimist“.

155 Käesolevas kohtuasjas kohaldas CNC nii ELTL artiklit 101 kui ka Hispaania konkurentsiõigust vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 3 lõike 1 esimesele lausele, mis kujutab endast täpsemalt õigusnormi ELTL artikli 103 lõike 1 ja lõike 2 punkti e (endise EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punkti e) tähenduses, et kohaldada ELTL artiklites 101 ja 102 sisalduvaid põhimõtteid ning määrata ka ühelt poolt riigisisese õiguse ning teiselt poolt liidu õiguse sätete vaheline seos 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 4) tähenduses. Nimelt ei sätesta see määrus mitte ainult seda, et ELTL artiklite 101 ja 102 rakendamine omistatakse suures ulatuses liikmesriigi konkurentsiasutustele nende sätete, sealhulgas ELTL artikli 101 lõike 3, vahetu kohaldatavuse alusel (vt nimetatud määruse põhjendust 4, milles viidatakse erandi andmise süsteemile), kuid näeb ka selle artiklis 3 ette lähenemissätte ja ülimuslikkuse põhimõtte (13. veebruari 1969. aasta kohtuotsus Wilhelm jt, 14/68, EU:C:1969:4, punkt 6) säilitamaks liidu konkurentsiõiguse, eelkõige ELTL artikli 101, ja liikmesriigi vastava konkurentsiõiguse, mis puudutab taotletavat eesmärki, kohaldamise järjekindlust või isegi ühetaolisust, kui liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise kriteerium on täidetud.

156 Sellest tuleneb, et kui – nagu käesolevas kohtuasjas – ELTL artikli 101 kohaldamisala saab kasutada, ei ole enam võimalik asuda seisukohale, et liikmesriigi ametiasutuste ja komisjoni algatatud menetlused taotlevad „eri eesmärke“ 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 11) tähenduses. See tuleneb ühelt poolt asjaolust, et kuivõrd nende menetluste eesmärk on ELTL artikli 101 rakendamine sõltumata, milline ametiasutus seda läbi viib, taotlevad need sama eesmärki ehk konkurentsi kaitsmist siseturul (vt selle kohta kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Toshiba Corporation jt, C-17/10, EU:C:2011:552, punkt 81), ja teiselt poolt, et kuivõrd liikmesriigi konkurentsiõigus jääb kohaldatavaks, peab selle rakendamine määruse nr 1/2003 artikli 3 lõike 2 esimese lause alusel viima sama tulemuseni kui liidu konkurentsiõiguse kohaldamine. Sellest järeldub, et sama määruse kohase paralleelsete pädevuste süsteemis on „karistuste kumuleerimine“ 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4) tähenduses võimalik vaid ELTL artikli 102 ja liikmesriigi vastavate, kuid rangemate õigusnormide paralleelse kohaldamise puhul, millega keelatakse või karistatakse ettevõtja ühepoolset käitumist, millega käesolevas kohtuasjas tegemist ei ole.

157 Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei saa selline „karistuste kumuleerimine“ tugineda asjaomaste rikkumiste väidetavale kattumisele ja veel vähem nende vastavale territoriaalsele mõjule. Sellega seoses on Euroopa Kohus juba otsustanud liikmesriigi ja liidu konkurentsiõiguse paralleelse rakendamise kohta analoogses olukorras, milles siseriikliku konkurentsiõiguse kohaldamine liikmesriigi ametiasutuse poolt puudutas üksnes konkurentsivastast tegevust liikmesriigi territooriumil, samas kui komisjoni algatatud ELTL artikli 101 kohaldamise menetlus puudutas sama tegevuse konkurentsivastast laadi sama käitumise puhul siseturul, välja arvatud asjaomase liikmesriigi territooriumil, et *ne bis in idem*-põhimõte ei ole kohaldatav – millele hagejad käesoleva väite põhjendamiseks ei ole tuginenud –, kuna faktiliste asjaolude samasuse kriteerium ei olnud täidetud (vt selle kohta 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsus Toshiba Corporation jt, C-17/10, EU:C:2012:72, punktid 96–103). Lisaks ei tõstatatud ega tõusetunud selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas analoogselt sellega, mida käsitleti 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuses Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 11), kus oli tegelik karistuste kumuleerimine sama kartellikokkuleppe eest territooriumidel, mis hõlmasid ühelt poolt Saksamaad ja teiselt poolt ühisturgu, kaasa arvatud Saksamaa turgu, küsimust, kas õigluse põhimõte on kohaldatav. Käesolevas kohtuasjas on vastupidi, sarnaselt 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsuse Toshiba Corporation jt (C-17/10, EU:C:2012:72) olukorrale, nii selline territoriaalne kattumine kui ka karistuste kumuleerimine algusest peale välistatud.

158 Ilma et tuleks lõplikult vastata küsimusele, kas õigluse printsiip võib kohalduda olukordades, kus ELTL artiklit 101 ja liikmesriigi vastavat konkurentsiõigust kohaldatakse paralleelselt, tuleb tõdeda, et käesolevas kohtuasjas ei puuduta esialgse ja vaidlustatud otsuse ning CNC 25. märtsi 2013. aasta otsuse asjaolud „sama kartellikokkulepet“ ega „karistuste kumuleerimist“ 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punktid 3 ja 11) tähenduses ning veel vähem, tulenevalt rikkumistega hõlmatud erinevast territooriumist ja nende erinevast kestusest, samasuguseid asjaolusid. Nagu komisjon õigesti märkis, kestis tema uuritud ning esialgse ja vaidlustatud otsuse alusel karistatud rikkumine ajavahemikus 8. oktoobrist 2003 kuni 22. aprillini 2008, samas kui CNC uuris konkurentsivastast tegevust ajavahemikus 1977–2010 (valimisümbrike osas), 1990–2010 (eeltrükitud ümbrike osas) ja 1994–2010 (standardse ümbrike ja tehnoloogia arengu piiramise osas). Lisaks nähtub eeltoodust, et need tooted, mida see konkurentsivastane tegevus puudutas, ei olnud täpselt samad komisjoni karistatud kartelli esemeks olevate toodetega. Seega viitavad hagejad asjatult nimetatud otsustega karistatud konkurentsivastase tegevuse ühistele elementidele. Samuti, kuna esiteks karistas CNC hagejate tegevust ainult selle mõju eest Hispaania territooriumil ja erineval ajavahemikul, ning teiseks, et komisjon jättis selle territooriumi kõrvale oma menetlustes ning esialgse ja vaidlustatud otsuse kohaldamisalas, ei saa hagejad väita, et toimus „karistuste kumuleerimine“ 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuse Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4, punkt 11) tähenduses. Neil asjaoludel nõuab hagejate konkurentsivastase tegevuse täielik ja piisavalt hoiatav karistus vastupidi just nimelt seda, et arvesse võetaks selle kogu mõju nendele erinevatele territooriumidele, kaasa arvatud erineva aja jooksul, mistõttu ei saa neil samadel põhjustel komisjonile ette heita, et ta ei vähendanud esialgses ja vaidlustatud otsuses hagejatele määratud trahvi.

159 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla komisjoni varasem otsustuspraktika teiste olukordade kohta, olenemata nende võrreldavusest või selle puudumisest käesoleva kohtuasjaga. Sellega seoses piisab märkusest, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei ole komisjoni varasem otsustuspraktika konkurentsi valdkonnas trahvide määramise õiguslik raamistik ning et teisi juhtumeid käsitlevad otsused muu hulgas diskrimineerimise olemasolu küsimuses on üksnes soovituslikud (vt selle kohta 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Team Relocations jt *vs.* komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika; 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus, Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 189, ning 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus Pilkington Group jt *vs.* komisjon, C-101/15 P, EU:C:2016:631, punkt 68). Nagu on märgitud eelkõige eespool punktis 158, ei kinnita hagejate etteheited käesolevas kohtuasjas siiski, et neile määratud trahv on ebaproportsionaalne.

160 Lõpuks, nagu märgib komisjon, ei ole hagejatel alust väita, et neid on diskrimineeritud, kuna nad olid ainus ettevõtja, kellele CNC määras trahvi nende osalemise eest analoogses kartellikokkuleppes Hispaanias, kuivõrd CNC määras sama 25. märtsi 2013. aasta otsusega 637 464 euro suuruse trahvi Hamelini tütarettevõtja Envel Europale, millele hagejad ei ole vastu vaielnud. Selles kontekstis ei saa hagejad ka tugineda nende majandusliku olukorra väidetavale halvenemisele, mille alusel oleks võinud esitada trahvi vähendamise taotluse suuniste punkti 35 tähenduses maksevõime puudumise tõttu. Nimelt ei vaidle nad esiteks vastu sellele, et erinevalt Bongist ja Hamelinist ei esitanud nad sellist taotlust komisjonile haldusmenetluses, kaasa arvatud selle taasalgatamise järel, ja teiseks ei esitanud nad analoogset taotlust Üldkohtule, eelkõige põhjendamaks oma teist nõuet, mis esitati teise võimalusena ja käsitleb määratud trahvi vähendamist.

161 Järelikult tuleb käesolev väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

D. Järeldused

162 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimese võimalusena esitatud tühistamisnõue jätta rahuldamata.

163 Mis puudutab teise võimalusena esitatud nõuet vähendada trahvi, siis tuleb meeles pidada, et vastavalt ELL artiklile 261 koostoimes määruse nr 1/2003 artikliga 31 on liidu kohtul täielik pädevus, mis annab talle lisaks pelgale karistuse seaduslikkuse kontrollile õiguse selle karistuse suuruse kindlaksmääramisel asendada oma hinnanguga komisjoni hinnang, kes on selle akti autor, millega see summa esialgu kindlaks määrati. Järelikult võib liidu kohus vaidlustatud akti muuta ka ilma tühistamiseta, et määratud trahv tühistada, seda vähendada või suurendada, kusjuures seda pädevust teostatakse kõiki faktilisi asjaolusid arvesse võttes (vt selle kohta 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Orange Polska *vs.* komisjon, C-123/16 P, EU:C:2018:590, punkt 106 ja seal viidatud kohtupraktika).

164 See pädevuse teostamine eeldab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 kohaselt iga karistatud ettevõtja puhul asjaomase rikkumise raskuse ja kestuse arvesse võtmist, järgides muu hulgas põhjendamise, proportsionaalsuse, karistuste individualiseerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, ja ilma et liidu kohus oleks seotud komisjoni suunistes määratletud suunavate eeskirjadega (vt selle kohta 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Galp Energía España *vs.* komisjon, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 90).

165 Trahvisummade kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta rikkumiste kestust ja kõiki muid tegureid, mis võivad mõjutada rikkumiste raskuse hinnangut, nagu iga ettevõtja käitumine, nende roll kooskõlastatud tegevuse kehtestamisel, tegevusest saada võidav kasu, ettevõtjate suurus ja asjasse puutuvate kaupade väärtus ning oht, mida seda liiki rikkumised liidule kujutavad. Samuti tuleb arvesse võtta objektiivseid elemente, nagu konkurentsivastaste tegude sisu ja kestus, nende arv ja intensiivsus, mõjutatud turu ulatus ja majanduspoliitika kahjustatus. Lõpuks tuleb analüüsis arvesse võtta vastutavate ettevõtjate suhtelist olulisust ja turuosa ning rikkumise võimalikku kordumist (vt selle kohta 8. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Chalkor *vs.* komisjon, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punktid 56 ja 57).

166 Käesolevas kohtuasjas tuleb Üldkohtul oma täieliku pädevuse teostamise raames, arvestades muutmisnõude põhjendamiseks hagejate esitatud argumente, kindlaks määrata trahvisumma, mida ta peab kõige sobivamaks, arvestades eelkõige teise väite uurimise raames tehtud järeldusi (vt eelkõige eespool punktid 136–146) ja võttes arvesse kõiki faktilisi asjaolusid.

167 Kõigepealt tuleb meeles pidada, et esiteks oli hagejate 2007. aasta müügiväärtus 143 316 000 eurot ja teiseks, et nende käive 2013. aastal oli 121 728 000 eurot, millele hagejad vastu ei vaidle.

168 Seejärel tuleb märkida, et rikkumine on eriti raske, kuna hagejad osalesid täielikult kartellikokkuleppes, mille eesmärk oli müügihindade koordineerimine, klientide jagamine ja tundliku äriteabe vahetamine standardsete ja spetsiaalse trükiga ümbrike turul, sealhulgas Taanis, Saksamaal, Prantsusmaal, Rootsis, Ühendkuningriigis ja Norras.

169 Lisaks on tõendatud, et hageja osales rikkumises 8. oktoobrist 2003 kuni 22. aprillini 2008.

170 Mis puudutab komisjoni vigu trahvisummade kindlaksmääramisel, siis tuleb meeles pidada, et Üldkohus leidis sisuliselt, et komisjoni kasutatud meetod järgis küll hagejate, Bongi, Hamelini ja Mayer-Kuverti suhtes võrdse kohtlemise põhimõtet, kuid rikkus seda põhimõtet GPV kasuks (vt eespool punktid 139–142).

171 Nimelt oli GPV erilises olukorras esiteks seetõttu, et tema kartelli esemeks oleva toote 2007. aasta müügiväärtus, mille alusel määrati kindlaks tema kohandamata põhisumma, oli suhteliselt suur, ja teiseks et tema 2012. ja 2013. aasta kogukäive oli teiste asjaomaste ettevõtjate kogukäivetega võrreldes eriti väike, mistõttu pidi tema põhisumma kohandamisel toote ja käibe suhtarvu ja 10% ülempiiri arvesse võtmine tingimata kaasa tooma selle summa olulise vähendamise. Seega tuleb asuda seisukohale, et võttes arvesse GPV erilist ja erinevat olukorda, ning et komisjoni poolt trahvide põhisummade kohandamise meetodi kohaldamine tema suhtes oli ebasobiv, ei saanud teised asjaomased ettevõtjad, sealhulgas hagejad, kelle olukord ei olnud GPV omaga võrreldav, kuna nende kogukäive oli oluliselt suurem, saada kasu GPV-ga analoogsest vähendamisest.

172 Arvestades eelnevaid, kaasa arvatud eespool punktides 158–160 esitatud põhjendusi ning vajadust kaaluda erinevaid tegureid, mida tuleb trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta (vt eespool punktid 164 ja 165), leiab Üldkohus, et hagejatele määratud trahvisumma on eelkõige rikkumise raskust ja nende osalemise kestust arvesse võttes sobiv ja seega ei tule seda vähendada.

173 Seetõttu tuleb tagasi lükata hagejate teise võimalusena esitatud kohtuotsuse muutmise nõue osas, milles palutakse vähendada neile määratud trahvisummat 4 729 000 eurot.

174 Sellest tulenevalt tuleb hagi tervikuna jätta rahuldamata.

IV. Kohtukulud

175 Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Vastavalt kodukorra artikli 135 lõikele 1, kui õiglus seda nõuab, võib Üldkohus erandkorras siiski otsustada, et kaotanud pool kannab lisaks enda kohtukuludele vaid osa vastaspoole kohtukuludest. Lisaks võib Üldkohus vastavalt kodukorra artikli 135 lõikele 2 mõista kohtukulud tervikuna või osaliselt välja ka võitnud poolelt, kui see on põhjendatud võitnud poole käitumise tõttu, sealhulgas käitumise tõttu enne kohtumenetlust. Muu hulgas võib Üldkohus mõista kohtukulud välja institutsioonilt, kelle otsust ei tühistatud, viimase puudulikkuse tõttu, mis võis hagejat ajendada hagi esitama (vt 22. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Itaalia ja Eurallumina *vs.* komisjon, T-60/06 RENV II ja T-62/06 RENV II, EU:T:2016:233, punkt 245 ja seal viidatud kohtupraktika).

176 On tõsi, et käesolevas kohtuasjas on hagejad kohtuvaidluse kaotanud oma esimeses ja teises nõudes. Siiski tuleb võtta arvesse asjaolu, et käesolevas kohtuasjas hagi analüüsides selgus, et komisjon ei olnud trahvide põhisummade kohandamismetoodika määratluses, selle kohaldamise viisis ega oma otsuse põhjendamises range (vt eespool punktid 139–142), ilma et neist põhjustest piisaks siiski nimetatud nõuete rahuldamiseks. See ranguse puudus on eriti kahetsusväärne, kuivõrd vaidlustatud otsus on teine otsus, millega määratakse hagejatele trahv kõnealuse rikkumise toimepanemise eest, pärast seda, kui nad olid juba saavutanud esialgse otsuse tühistamise puuduliku põhjendamise tõttu 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsusega Printeos jt *vs.* komisjon (T-95/15, EU:T:2016:722). Üldkohus leiab, et need põhjused võisid viia selleni, et hagejad esitasid oma hagid.

177 Neil asjaoludel leiab Üldkohus, et on aus ja õiglane jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja hagejate kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

Van der Woude Frimodt Nielsen Kreuschitz

Półtorak Perillo

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 24. septembril 2019 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I. Vaidluse taust 2

A. Haldusmenetlus, mille tulemusel tehti esialgne otsus 2

B. Kohtuotsus kohtuasjas T-95/15 5

C. Kohtuotsus kohtuasjas T-201/17 5

D. Haldusmenetluse taasavamine ja vaidlustatud otsuse tegemine 6

II. Menetlus ja poolte seisukohad 8

III. Õiguslik käsitlus 9

A. Esimene väide, et on rikutud õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja *ne bis in idem* -põhimõtteid 9

B. Teine väide, et trahvisumma kindlaksmääramisel on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet 13

1. Ülevaade poolte olulistest argumentidest 13

2. Sissejuhatavad märkused 17

3. Ülevaade kohtupraktikast 18

4. Esitatud väidete õiguslike eelduste põhjendatus 20

5. Asjaomaste olukordade võrreldavus, nende võrdne või ebavõrdne kohtlemine ja selle kohtlemise objektiivne põhjendatus 21

a) Sissejuhatavad märkused 21

b) Trahvide põhisummade võrdne kohandamine 22

1) Vaidlustatud otsuses esitatud kohandamise meetod 22

2) Põhisummade kohandamist suunanud põhimõtete ja eesmärkide õiguspärasus 24

c) Võrdlus Bongi olukorraga 25

d) Võrdlus Hamelini olukorraga 26

e) Võrdlus GPV olukorraga 27

C. Kolmas väide, et rikutud on proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu või õigluse põhimõtteid 29

D. Järeldused 32

IV. Kohtukulud 34